ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг рўзномаси

1991 йил 5 сентябрь
ПАЙШАНБА
№ 173 (5.216).
БАҲОСИ 8 ТИЙИН

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган ♦ Ҳафтада беш марта чоп этилади

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ДАВЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИ АСОСЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССРнинг мустақиллик Декларациясига ва Ўзбекистон республикасининг давлат мустақиллиги тўғрисидаги баёнотга асосланиб, Ўзбекистон республикасининг Олий Кенгаши ушбу қонунни қабул қилади.

1-модда. Ўзбекистон республикаси, ўз таркибидаги Қорақалпоғистон республикаси билан бирга, мустақил, демократик давлатдир.

2-модда. Ўзбекистон республикасининг халқи суверендир ва у республикада давлат ҳокимиятининг бирдан-бир соҳибидир. У ўз ҳокимиятини ҳам бевосита, ҳам вакиллик идоралари тизими орқали амалга оширади.

3-модда. Ўзбекистон республикаси тўла давлат ҳокимиятига эга, ўзининг миллий-давлат ва маъмурий-ҳудудий тузилишини, ҳокимият ва бошқарув идоралари тизимини мустақил белгилайди.

4-модда. Ўзбекистон республикасининг давлат чегараси ва ҳудуди даҳлсиз ва бўлинмас бўлиб, унинг халқи ўз хоҳиш-иродасини эркин билдирмасдан туриб ўзгартирилиши мумкин эмас.

5-модда. Ўзбекистон республикасида Ўзбекистон республикасининг Конституцияси ва унинг қонунлари устундир. Ўзбекистон республикаси давлат идораларининг тизими ҳокимиятни қонун чиқарувчи, ижроия ва суд ҳокимиятига ажратиш тартиби асосида қурилади.

6-модда. Ўзбекистон республикаси Мудофаа ишлари вазирлигини тузиш, миллий гвардия ва ноҳарбий (муқобил) хизмат ташкил этиш ҳуқуқига эга.

Суверен Ўзбекистон республика ҳудудида СССР Қуролли Кучларини шакллантириш ва уларга раҳбарлик қилиш масалаларида ҳарбий сиёсатни амалга ошириш ҳуқуқини ўзида сақлаб қолади.

7-модда. Ўзбекистон республикаси давлат мустақиллигининг моддий асоси унинг мулкидир.

Республика ҳудудидаги ер, ер ости бойликлари, сув ва ўрмонлар, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси, табиий ва бошқа ресурслар, республиканинг маънавий бойликлари Ўзбекистон республикасининг миллий бойлиги, мулки ҳисобланади.

8-модда. Давлат мулки объектлари, шунингдек давлат корхоналари, муассасалари ва ташкилотларининг, шу жумладан Иттифоқ қарамоғида бўлиб келган корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг мол-мулки, уларнинг асосий ишлаб чиқариш, ноишлаб чиқариш ва оборот ёки бошқа фондлари ҳамда ўзга мол-мулки, ички коммуникация, транспорт, алоқа ва энергетика тизимлари, республика картографияси ва геодезияси Ўзбекистон республикасининг мулкидир.

9-модда. Ўзбекистон республикасининг мулкини давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш республика қонунларига мувофиқ амалга оширилади. Республика ҳудудида жойлашган, Иттифоқ қарамоғида бўлиб келган давлат корхоналарини акцияли жамиятларга айлантириш, уларни мулкнинг бошқа шаклларига ўтказиш фақат Ўзбекистон республикаси қонунларида кўзда тутилган шартлар асосида ва тартибда амалга оширилади.

10-модда. Ўзбекистон республикаси ўз ҳудудида олтин, бошқа қимматбаҳо металлар ва тошларни қазиб чиқариш, қайта ишлаш ва сақлашни мустақил амалга оширади ҳамда назорат қилади, ўз олтин заҳирасини яратади.

Ўзбекистон республикаси СССРнинг олтин заҳирасида, олмос ва валюта жамғармаларида ўз улушига эга.

11-модда. Ўзбекистон республикаси ўз пул бирлиги — миллий валютасини жорий этишга, жами пул обороти, пул ва бошқа давлат қимматли қоғозлари эмиссияси ҳажмларини мустақил белгилашга ҳақли.

12-модда. Ўзбекистон республикаси мустақил молия ва кредит сиёсатини амалга оширади. Республика ҳудудида олинадиган солиқлар ва йиғимлар Ўзбекистон республикасининг давлат бюджетига ва маҳаллий бюджетларга тушади.

13-модда. Ўзбекистон республикаси чет давлатлар билан дипломатик, консуллик, савдо алоқалари ва бошқа алоқалар ўрнатади, улар билан мухтор вакиллар айирбошлайди, халқаро шартномалар тузади, халқаро ташкилотларнинг аъзоси бўлиши мумкин.

14-модда. Ўзбекистон республикаси халқаро иқтисодий муносабатларнинг мустақил субъекти бўлиб, чет эл инвестицияларини амалга ошириш шартларини, инвесторларнинг ҳуқуқларини белгилайди, ўзининг конверсия қилинадиган валюта жамғармасини яратади, олтин ва бошқа заҳираларни, айирбошланадиган валютани сотади ва сотиб олади.

15-модда. Ўзбекистон республикаси ҳудудида инсон ҳуқуқлари умумий Декларациясига мувофиқ ҳолда Ўзбекистон республикаси фуқаролиги жорий этилади.

Ўзбекистон республикасининг барча фуқаролари миллатидан, элатидан, ижтимоий чиқишидан, қайси динга мансублигидан ва эътиқодидан қатъи назар бир хил фуқаролик ҳуқуқларига эгадирлар, республика Конституцияси ҳамда унинг қонунлари ҳимоясида бўладилар.

Ўзбекистон республикасининг фуқаролари республикадан ташқарида ҳам Ўзбекистон республикасининг ҳимоясида бўладилар.

16-модда. Ўзбекистон республикаси ўз тараққиёт йўлини, ўз номини аниқлайди, ўз давлат рамзларини: герби, байроғи, мадҳиясини таъсис этади, ўз давлат тилини белгилайди.

Ўзбекистон республикаси давлат мустақиллигининг рамзлари муқаддасдир ва уларни ҳар қандай таҳқирлаш қонун билан жазоланади.

17-модда. Ўзбекистон республикаси ўз таркибидаги Қорақалпоғистон республикасининг ҳудудий бутунлигини ва мустақиллигини эътироф этади. Ўзбекистон республикаси билан Қорақалпоғистон республикаси ўртасидаги ўзаро муносабатлар тенг ҳуқуқлилик асосида, улар ўртасидаги икки томонлама шартномалар ва битимлар воситасида қурилади.

Қорақалпоғистон республикаси Ўзбекистон республикаси таркибидан тегишли қонунлар асосида эркин чиқиш ҳуқуқини сақлаб қолади.

Ўзбекистон республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 31 август.

Сиз суратда Ленинград районидаги Энгельс номли жамоа хўжалигининг моҳир теримчиси Иноятхон Абдуназарована кўриб турибсиз. У ҳар йили йиғим-теримда тўлиқ қатнашади, хирмонга тонна-тонна оқ олтин тўкади. Айни пайтда нафақат Абдуҳамид Жўраев бошлиқ бригадада, балки хўжаликда ҳам ҳамкасбларига ўрнак бўлаяпти. Мавсумнинг дастлабки кезларидаёқ ўзаро мусобақага фаол қўшилиб, кунига 200—250 килограммдан пахта тераётир.

Хўжалик заршунослари Фарғона вилоятида биринчи бўлиб теримга киришдилар. Уни тез ва соз ўтказиш юзасидан аниқ тадбирлар белгиланган. Шунга асосан йиллик режани 25 сентябрда бажариш кўзланмоқда. Мақсад эса мавжуд 1090 гектар ернинг ҳар гектаридан 32 центнер ўрнига 40 центнердан хирмон кўтариш. Таъкидлаш керакки тайёрланажак хом ашёнинг асосий қисми уруғликка топширилади. Бу ҳосилни яхши пиширив, сифатли ва тоза ҳолда саранжомлаб олишни талаб этаяпти.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ДАВЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИ ТЎҒРИСИДА ОЛИЙ КЕНГАШ БАЁНОТИ

Ўтмишдан сабоқ чиқариб ва ССР Иттифоқининг сиёсий ҳамда ижтимоий ҳаётидаги ўзгаришларни эътиборга олиб,

— халқаро-ҳуқуқий ҳужжатларда қайд этилган ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқига асосланиб,

— Ўзбекистон халқларининг тақдири учун бутун масъулиятни англаб,

— шахснинг ҳуқуқ ва эркинликлари, мустақил давлатлар ўртасидаги чегараларнинг бузилмаслиги тўғрисидаги Хельсинки шартномаларига қатъий садоқатини баён этиб,

— миллати, диний эътиқоди ва ижтимоий мансублигидан қатъи назар, республика ҳудудида яшовчи ҳар бир кишининг муносиб ҳаёт кечиришини, шаъни ва қадр-қимматини таъминлайдиган инсонпарвар демократик ҳуқуқий давлат барпо этишга интилиб,

— мустақиллик Декларациясини амалга ошира бориб, Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Кенгаши Ўзбекистоннинг давлат мустақиллигини ва озод суверен давлат — Ўзбекистон республикаси ташкил этилганлигини тантанали равишда эълон қилади.

Ўзбекистон республикасининг, ўз таркибидаги Қорақалпоғистон республикаси билан бирга, ҳудуди бўлинмас ва даҳлсиздир. Ўзбекистон республикасининг бошқа давлатларга ҳудудий даъволари бўлмай, у ўз ҳудуди ва унинг табиий бойликларига нисбатан олий ҳуқуққа эгадир.

Давлат ҳокимиятининг бирдан-бир соҳиби Ўзбекистон республикасининг озод мустақил халқидир.

Ўзбекистон республикаси тўла давлат ҳокимиятига эга, ўзининг миллий-давлат ва маъмурий-ҳудудий тузилишини, ҳокимият ва бошқарув идораларининг тизимини мустақил белгилайди.

Ўзбекистон Иттифоқда ягона иқтисодий майдон вужудга келтирилиши, суверен ва мустақил давлатлар ўртасида мутлақо тенг ҳуқуқли, ўзаро манфаатли шартларда сиёсий ва иқтисодий шартномалар тузилиши тарафдоридир.

Ўзбекистон республикасининг давлат мустақиллигини, фуқароларининг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларини ҳамда ҳудудий бутунлигини ҳимоя қилиш мақсадларида Мудофаа ишлари вазирлиги ва миллий гвардия тузилади. Республика ҳудудида жойлаштирилган СССР Ички ишлар вазирлигининг, СССР Давлат Хавфсизлиги Қўмитасининг идоралари, шунингдек, ички қўшинлар Ўзбекистон республикасининг ҳуқуқий тобеълигига олинди.

Ўзбекистон республикаси СССР Мудофаа вазирлигининг республика ҳудудида жойлаштирилган ҳарбий қисмлари ва қўшилмаларини шакллантириш ҳамда уларга раҳбарлик қилишга ҳақли эканлигини маълум қилади, жамоа хавфсизлигини вужудга келтиришда ва ССР Иттифоқининг стратегик қўшинларини сақлашда қатнашади.

Халқаро ҳамжамиятнинг тўла ҳуқуқли аъзоси бўлган Ўзбекистон республикаси халқаро муносабатларда мустақил давлат, халқаро ҳуқуқ субъекти сифатида қатнашади, унинг асосий мақсадлари мустаҳкам тинчлик, қуролсизланиш, ўз ҳудудини қурол-яроғлардан холи қилиш, ядровий қуролни ва бошқа оммавий қирғин қуролларини йўқотиш, суверен давлатлар ўртасидаги низо ва зиддиятларни ҳал этишда куч ишлатиш ва тазйиқ ўтказишга, энг аввало ҳарбий куч қўллашга йўл қўймаслик, инсониятнинг жаҳоншумул муаммоларини ҳал этишда давлатлар ҳамкорлиги ва халқлар бирдамлигидан иборатдир.

Бундан буён Ўзбекистон республикаси ҳудудида республика Конституцияси ва қонунлари шак-шубҳасиз устун деб эътироф этилади.

Ўзбекистон республикаси олдиндан ҳеч қандай шарт қўймаган ҳолда барча шериклар билан бевосита тенг ҳуқуқли, ўзаро манфаатли битимлар ҳамда шартномалар тузиш учун ўзини очиқ, деб эълон қилади.

Ўзбекистон республикаси ўз ҳудудида яшовчи барча халқларга тенг сиёсий ҳуқуқларни ва ижтимоий-иқтисодий ҳамда маданий ривожланишда тенг имкониятларни кафолатлайди.

Ўзбекистон республикаси ирқчиликка, шовинизмга, миллатчиликка, халқларнинг ҳуқуқларини чеклаш йўлидаги ҳар қандай уринишларга қатъиян қарши чиқади.

Ўзбекистон республикаси халқаро ҳуқуқ доирасида ҳамма эътироф этган қонун-қоидалар устунлигини тан олади.

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон республикаси Олий Кенгашининг навбатдан ташқари олтинчи сессиясида 1991 йил 31 августда қабул қилинган.

МЕҲНАТ ВА РАҒБАТ

Бозор шароитида ҳаммадан тадбиркорлик кўрсатиб ишлаш талаб этилмоқда. Бу пахтакорга ҳам тааллуқли. Чунки ўғит, техника ва шу кабиларнинг давлат нархлари аллақачон бир неча баравар кўтарилганда унинг меҳнатига ҳақ тўлаш оз ўзгарди. Шунда ҳам нолиш билмади, фидокорона тер тўкиб, мўл ҳосил етиштириш пайида бўлди.

Жорий йил пахтакорларни яна бир бор синовдан ўтказаяпти. Баҳор ва ёзнинг бошларида кучли ёғингарчилик бўлгани, дўл ва жала ёққани унинг ташвишига ташвиш қўшди. Айрим пайкалларга қайта-қайта уруғ қадалди. Сўзида устивор бобо-деҳқон об-ҳаво инжиқликларини мардонавор меҳнат билан енгиб келмоқда. Ўсишдан орқада қолган ғўзаларни қўшимча парваришлаб, бошқаларига тенглаштириб олдик. Ёз бўйи кунни тунга улаб астойдил тер тўкилгани бугунги кунда ўз самарасини бермоқда. Тупларда лўппи-лўппи очилган чаноқларни кўриб бутун ташвишлар унут бўлмоқда.

Хўжалигимиз чўл бағрида ташкил этилган кенжа рўзғорлардан бири. Шунга қарамасдан барча соҳаларни жадал ривожлантиришга ҳаракат қилаяпмиз. Ҳар йили мўл-кўл пахта, ғалла, сабзавот, полиз маҳсулотлари етиштирилмоқда. Асосий тармоқ — пахтачиликдан бултур 1 миллион 200 минг сўм соф фойда олинди. Ишни ижара асосида йўлга қўйган меҳнат аҳли якунда яхши манфаат кўрди. Йил охирига кўра ҳар сўм асосий иш ҳақига 1 сўм 68 тийиндан мукофот тўланди.

Бу йил меҳнат ютуқларини мустаҳкамлашга бел боғлаганмиз. Мавжуд 1.700 гектар майдонда Ф—108 нав ғўзани парваришлаб, барча пайкалларда режани қоплайдиган даражада ҳосил бунёд қилинди. Айни пайтда ҳар тупда 17 — 18 та бўлиқ кўсак, 2—3 та очилган чаноқ бор. Ҳар гектар ердан ўртача 18,5 центнердан пахта йиғиштириб олишни, давлатга 2.850 тонна қўриқ хом ашёси сотишни мўлжаллаганмиз. Лекин далалардаги ҳосил бундан анча зиёд оқ олтин тайёрлашимиз мумкинлигини кўрсатмоқда. Жўра Усмонов, Дўстмурод Эргашев бошлиқ деҳқончилик участкаларида ҳосилдорлик юқори бўлиши кутилмоқда. Қувват Бердиев, Боймурод Эсонов, Нормурод Ҳақмуродов, Маҳманазар Ўролов, Зариф Гулматов бошлиқ бригадаларда гектаридан 40 — 45 центнердан хирмон кўтариш кўзда тутилмоқда.

Бизнинг шароитда ҳосилни техника ёрдамисиз саранжомлаш мушкул. Шу боисдан ҳар йили етиштирилажак пахтанинг асосий қисми зангори кемалар ёрдамида йиғиштириб олинади. Жорий мавсумга ҳам 30 дан зиёд терим машинаси пишиқ-пухта шайлаб қўйилди. Мустафо Мусаев, Мейли Шаҳриев, Исроил Гулматов каби механик-ҳайдовчилар зиммаларига шахсий мажбуриятлар олишди. Улар ўз агрегатларини самарали ишлатиш, мавсумда шижоат кўрсатишга шайланишмоқда.

Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг колхозчилар ва совхозлар ходимларининг 1991 йил пахта ҳосилини ўз вақтида, сифатли йиғиб-териб олишдан моддий манфаатдорлигини таъминлаш бўйича чора-тадбирлар ҳақидаги қарори барча қатори бизнинг хўжалигимиз аҳлини ҳам руҳлантириб юборди. Ушбу ҳужжат асосида тадбирлар белгиланмоқда. Илғор механизаторлар, теримчилар, мавсумнинг бошқа иштирокчилари ўртасида ўзаро беллашув кенг йўлга қўйилади. Меҳнат баҳси ҳар ўн кунда якунланиб, илғорлар рағбатлантириб борилади. Шубҳасиз, булар даладаги ҳосилни ҳаво очиқ кунларда, тез ва соз саранжомлаб олишимизга хизмат қилади.

Тўра ХУДОЙБЕРДИЕВ,
Косон районидаги маршал Чуйков номли давлат хўжалигининг бош агрономи.

ТАЙЁРГАРЛИК ҚИЗҒИН

Муҳаммаджон Усубалиев тажрибали деҳқонлардан бири. У узоқ йиллардан буён Учқўрғон районидаги Ленин номли жамоа хўжалигининг 7-бригадасига бошчилик қилиб келади. Бригада заршунослари мавжуд 84 гектар ернинг ҳар гектаридан 31 центнердан ҳосил олиш учун ғўза парваришини кун сайин авж олдирмоқдалар.

Ҳозирги кунда бригада далаларига борган киши мўл ҳосил учун қизғин кураш кетаётганлигининг гувоҳи бўлади. Тажрибали механизатор Чинберди Мирзаолимов, Орифжон Жалолов, Абдумалик Мамадиев, Раҳматилла Қобулов сингари сувчилар мўл ҳосил етиштирилишига муносиб улуш қўшишди.

Барча ишларда Турғунжон Ражабова, Зебихон Мамадиева, Норпошша Қобулова каби аъзолар барчага ўрнак бўлишаётир. Ошпаз Диломхон Мадумарова тушлик вақтида мазали таомлари билан уларни хушнуд этмоқда.

Ҳозирги иқтисодий ва озиқ-овқат тақчиллиги шароитида бригада аъзолари ёрдамчи хўжалик ташкил қилиб, унда чорва молларини боқишга қарор қилишди. У ерда икки бош сигир, тўрт бош қўй, йигирмата товуқ ва ўнта ўрдак боқилмоқда. Бундан ташқари 20 сотих ерга турли хил озиқ-овқат экинлари экилган.

— Бригадамиз ихтиёрида 14 та оилавий пудратчи фаолият кўрсатмоқда, — дейди бригада саркори М. Усубалиев. — Улар ўзларига бириктирилган майдонларда мўл ҳосил тўпладилар. Пахта майдонларини айлансангиз ҳар бир тупда 8—10 тадан кўсакни кўрасиз. Шу кунларда аъзоларимиз ҳосил йиғим-теримига пухта тайёргарлик кўрмоқдалар.

Чиндан ҳам шундай. Йиғим-теримни уюшқоқлик билан ўтказиш мақсадида бригада аъзолари ҳозирдан хирмон, тарози ва бошқа анжомларни тахт қилиб қўйишди.

М. ОХУНЖОНОВ.

Ўзбекистон республикаси Олий Кенгашининг қарори

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ДАВЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИНИ ЭЪЛОН ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Олий Кенгаш **қарор қилади:**

1. Республиканинг давлат мустақиллиги тўғрисидаги Олий Кенгаш баёноти тасдиқлансин ва республика бундан буён Ўзбекистон республикаси деб аталсин.

2. 1 сентябрь Ўзбекистон республикасининг Мустақиллиги куни, деб белгилансин ва 1991 йилдан бошлаб бу кун байрам ва дам олиш куни деб эълон қилинсин.

3. Ўзбекистон республикаси Олий Кенгашининг Раёсати республика Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги таклифларни тайёрласин ҳамда уларни Олий Кенгашнинг муҳокамасига киритсин.

4. Ўзбекистон республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси республиканинг мустақиллигини ҳуқуқий жиҳатдан таъминлашга қаратилган қонунлар лойиҳалари устидаги ишларни тезлаштирсин.

5. Ўзбекистон республикасининг Олий Кенгаши Иттифоқнинг ва унинг таркибига кирадиган барча мустақил давлатларнинг олий қонун чиқарувчи идораларига, барча хорижий давлатларга ва жаҳон ҳамжамиятига мурожаат қилиб, уларни республиканинг давлат мустақиллиги эълон қилинган ҳужжатини тан олишга даъват этади.

Ўзбекистон республикаси Олий Кенгашининг Раиси
Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 31 август.

МУАЛЛИМЛАР ДОРИЛФУНУНИ

Янги ўқув йили арафасида К. Д. Ушинский номли ўқитувчилар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш марказий билимгоҳининг янги ўқув мажмуи фойдаланишга топширилди.

Бу ерда педагогларнинг касб маҳоратини ошириш, уларнинг ўқувини такомиллаштириш, илғор педагогик тажрибалар билан таништириш, соғломлаштириш учун барча зарур шарт-шароитлар яратилган.

Ўқув мажмуи очилишига бағишланган митингда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби К. Ю. Юсупов нутқ сўзлади. У замонавий компьютер техникаси билан жиҳозланган ўқув кабинетларини, кутубхонани, ётоқхонани, санаторий - профилакторийни кўздан кечирди. Билимгоҳ профессор-ўқитувчилари ва тингловчилари ҳузурида маъруза қилди.

Ўзбекистон Республикасининг Давлат мустақиллиги тўғрисида яқинда қабул қилинган Қонун сиёсий ва иқтисодий суверенитетга эришишда, маънавий жиҳатдан янгиланишда, ижтимоий адолат қарор топишида ҳамда аҳоли учун муносиб турмуш даражасини таъминлашда янги истиқболлар очади. Жамиятни янгилаш сарчашмаларида мактаб туриши керак. Мана шу истиқбол режаларини рўёбга чиқариш кўп жиҳатдан мактабнинг самарали фаолиятига боғлиқдир. Ўқувчилар билим сифатини оширишда, уларни ўқитиш билан тарбиялашни уйғун ҳолда олиб боришни таъминлашда муаллимларнинг роли ва масъулияти янада ошади.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси раҳбарияти ўқитувчилар ва ўқувчиларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш, иқтидорли болаларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, ёшларга тил ўргатиш борасида кенг кўламда чора-тадбирлар кўраётганлиги таъкидлаб ўтилди.

К. Ю. Юсупов билимгоҳ муаллимлари ва тингловчиларининг кўпдан кўп саволларига жавоб қайтарди.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазири Ж. Ғ. Йўлдошев қатнашди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг матбуот маркази.

Бозор шароитида хўжалик иқтисодиёти

УМР ЙЎЛИГА БИР НАЗАР

Пахта — Ўзбекистон деҳқончилигининг асосини ташкил этади. Шу боис жумҳуриятда бу экинга ҳамиша жиддий эътибор бериб келинади. Ундан халқ хўжалиги учун етмишга яқин маҳсулот турлари олинади.

Ёшлигимдан ана шу экин орасида ўсдим, унга меҳр қўйдим. Ёшлик йилларимдан уни суғориш, парвариш қилишларда қатнашдим.

Деҳқончилик илмини ўрганиш, моддий неъмат яратиш ниятида бундан 35 йил бурун Самарқанд қишлоқ хўжалиги олийгоҳида ўқидим. Агроном мутахассислигини олдим. Йўлланма билан Шаҳрисабз районидаги Карл Маркс номли жамоа хўжалигида аввал участка агрономи, кейинроқ бош агроном сифатида ишладим. Ўша пайтда илғор хўжаликлардан ҳисобланарди. Уни воҳанинг донгдор деҳқонларидан бири, респубика Олий Кенгашининг собиқ депутати Болта Фозилов бошқарарди. Ундан ҳаёт сабоғини ўргандим, деҳқончилик сирларини билдим. Икки йилдан сўнг қадрдон юртим Бешкентга ишга келдим. МТСга бош агрономлик қилдим. Бу ташкилот тугатилгандан сўнг, ҳозирги Ульянов районидаги «Партия XX съезди» давлат хўжалигининг бош агрономлигини қабул қилдим. Хуллас ҳаётнинг анча даври ана шу соҳада ўтди. 1968 йилда «Ленин йўли» жамоа хўжалигига раисликка сайландим. Кейинроқ бу жамоа хўжалиги давлат хўжалигига айлантирилди. Эл билан иттифоқ бўлиб, хўжаликда бир қанча хайрли ишлар қилдик. Янги ерлар ўзлаштирдик, турар жой биноларини қурдик. Маданий-маиший объектларни халқ хизматига топширдик, боғ-роғлар барпо этдик, қишлоқларни қайта қурдик, йўллар чиқардик. Хуллас, ҳаёт нимани талаб қилган бўлса, шуни адо этдик. Айримлар айтиши мумкин: «Таржимаи ҳолини бирма-бир синашдан не маъно». Бунинг сабаби бор. Умрим беҳуда ўтмаётир. Ҳаётим юрт ва эл ташвиши билан ўтаётганидан мамнунман.

Собир Раҳимов номли совхозни қабул қилган пайтимда хўжалик давлатдан 4,5 миллион сўм қарздор экан. Бошланган ишларнинг кўпи чала-чулпа қолиб кетган. Лаганди, Кожор, Қоракуччи каби қишлоқларни бош план асосида қайта қуришнинг лойиҳаси тайёрланган бўлса ҳам амалда иш бўлмаганди. Биз ишни ана шу чала жойларни бутлашдан бошладик. Қишлоқлар ўртасида йўллар қурилди. Карталар атрофига лотоклар ётқиздик. Сув йўлларини қайта қуриб, тартибга келтирдик. Коллектор ва зовурларни ремонт қилдик. Бу ишлар ўз-ўзидан бўлмади, албатта. Катта қийинчиликлар билан амалга оширилди. Ўтган беш йил ичида қишлоқ кўчаларига бир миллион сўмлик асфальт ётқизилди. Маҳсулот сақланадиган омбор қуриб фойдаланишга топширилди. Совхоз марказида ҳаммом, 624 ўринли мактаб, 144 ўринли болалар боғчаси бунёд этилди. Навбаҳор посёлкасида бозорча ташкил этдик. Яқин кунларда 400 ўринли клуб қурилишини тугаллаймиз. Кожор, Қоракуччи, Боғот қишлоқларида уй-жойлар қурилишини давом эттираяпмиз. Хонадонларга радио ва телефонлар ўрнатилаяпти. Мазкур қишлоқларни газлаштириш, сув ўтказиш ишларини келгуси йилдан бошлаш ниятидамиз. Давлат хўжалиги ҳудудидаги барча қишлоқларда ичимлик суви сақланадиган цемент ҳовузлар қурдик. Лаганди қишлоғида новвойхона, қариялар чойхонаси, гўшт ва газсув дўконлари ишлаб турибди. Бу ижтимоий соҳадаги ишлар, катта қурилишлар ниманинг ҳисобидан бўлаяпти? Уларга маблағ қаердан олиняпти, деган савол туғилиши мумкин. Буларнинг бари меҳнатдан, хўжалик даромадидан, пахта ҳосилдорлигининг ошишидан. Бу ютуқлар соҳиби инсонлар. Улар билан мансабдор шахс сифатида эмас, биродар, оға-ини каби муомала қилишда ҳикмат кўп. 1986 йилдаёқ пахта ҳосилдорлигини 26 центнерга етказдик. Минг гектардан зиёдроқ ингичка толали пахта экиб, салмоқли даромад олдик. Дастлабки меҳнат муваффақиятимиздан барча манфаат кўрди. Одамлар онгида меҳнатга бўлган муносабат тубдан ўзгарди. Биз уни йилдан-йилга мустаҳкамлаб боришга эришдик. 1990 йилда ҳам хўжалик 2 миллион сўм атрофида даромад қилди. Бундан ташқари боғдорчилик, чорвачилик, бедачилик, ғаллачилик, маккажўхори каби соҳалардан ҳам фойда олинди.

Ижара пудратининг аҳамияти катта. Деҳқон ерни ўз мулки ҳисоблаб, томорқасида қандай меҳнат қилса, жамоа ерида ҳам шундай тер тўкмоқда. Деҳқон билан давлат хўжалиги ўртасида тузилган шартнома икки томон учун ҳам масъулият юклайди. Уни бажариш — қонун. Пахтакор деҳқон шунга қараб меҳнат фаолиятини йўналтиради, эртанги кунини ўйлаб, иш тутади. У хўжалик раҳбаридан техника, сув, минерал ва маҳаллий ўғит талаб қилади. Ҳозирги пайтда бригадир ёки жамоа хўжалиги бошлиғи деҳқоннинг ишга чиқишини суриштирмайди. Моддий манфаатдорлик, истиқболдаги хайрли ташвишлар деҳқонни далага етаклайди.

Ижара усулининг афзаллигини, иқтисодий устунлигини чуқур ҳис қилган бригада бошлиқларидан Узоқ Набиев, Муҳаммадди Номозов, Хайрулла Ирисов, Тўхта Холмирзаев, Ҳумор Бекмуродов, Мамат Ботиров ва бошқалар йил сайин юқори ҳосил етиштираяптилар. Узоқ Набиев бошлиқ ижарачилар бригадаси аъзолари ўтган йили 40 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35, Хайрулло Ирисов бошлиқ ижарачилар бригадаси 37 гектар ернинг ҳар гектаридан 37, Мамат Ботиров бошлиқ ижарачилар бригадаси 40 гектар ернинг ҳар гектаридан 33 центнердан пахта ҳосили кўтардилар. Бригада аъзоларининг ҳар бири йил охирида ўн-ўн беш минг сўм қўшимча мукофот ва устама пули олдилар. Авваллари бунча кўп меҳнат ҳақи ҳеч кимнинг тушига ҳам кирмас эди.

Ҳозир пахтакорларимиз ҳаётида қизғин пайт. Ғўзанинг бир текис ривожланиши ва ҳосилнинг эрта етилишига эришиш учун деҳқонларимиз ниҳолларни маҳаллий ва минерал ўғитлар билан озиқлантирмоқдалар. Барча майдонлардаги ғўзаларни ёппасига суғориш, қатор ораларга ишлов бериш, бегона ўтларга ва зараркунандаларга қарши курашиш ўз вақтида олиб борилаяпти.

Бу йилги шароитда оз бўлса-да, ғўзаси ғовлаган майдонларимиз ҳам бор. Бундай пайкалларда ғўза одатда ҳашаротга ва ҳар хил касалликларга тез чалинади. Қатор оралари қалин бўлса, ўсимлик ёруғликдан яхши баҳраманд бўлолмайди, ҳосил тугунчаларининг тўкилиш хавфи туғилади. Ғўза гуллари ҳам дуруст чангланмай, ҳосил бўлган кўсакларда чириш ҳоллари юз беради. Шунинг учун ҳам кўчати қалин айрим карталарни қайта кўриб чиқдик. Гектарига 80—90 минг тупдан кўчат қолдирдик. Бундай майдонларга сувни эгат оша, оралатиб ҳайдаяпмиз.

Маълумки, ғовлаган ғўзанинг ўқ илдизи тез ривожланади. Ён илдизлар эса нимжон қолади. Ўсимликнинг ён илдизларини етарли ривожлантириш, унинг шохи ва ҳосил тугунларини кучайтириш учун калий ўғити билан чириган гўнгни аралаштириб бердик. Бу ҳосилнинг тўкилмаслиги учун ҳам яхши кафолат. Баҳорда чигит ерга тушиб, кўкариб чиқиши билан ҳавонинг ҳарорати тез кўтарилиб кетди. Бу тупроқда намнинг озайишига олиб келди. Натижада дастлабки ишлов даврида ўғитнинг ўсимлик ён илдизига таъсири жуда оз сезилди. Шуни ҳисобга олиб қисқа ўқ ариқлар ёрдамида ўсимликни енгил суғоришни йўлга қўйдик. Бу тадбиримиз ғўзани «қизил пойча» бўлишидан сақлаб қолди. Сал кечроқ экилган ғўзаларга сув тарашни эрта бошладик. Сабаби, кеч экилган ғўза тупроқ ва ташқи муҳит шароитига тез мослашолмайди. Айниқса, бу ҳаво ҳарорати гоҳ кўтарилиб, гоҳ тушган пайтда юз беради. Бундай вақтда ғўзанинг бир текис ўсишини таъминлаш учун етарли шароит яратиш зарур. Бунга фақат суғоришни яхши йўлга қўйиш билан эришиш мумкин. Эгат ораларига сув таралганда ўғит сув таъсирида эриб, ўсимликка обдон сингади. Бобо деҳқонларимиз экин эрта ёки кеч экилишига қарамасдан саратон бошланиши билан суғорганлар. Деҳқонларда шундай удум бор: «Жавзода ишловни қотир, саратонда сувга қондир». Жамоамиз деҳқонлари ана шу ҳаёт синовидан ўтган тажрибага амал қилиб, шу кунгача 1960 гектар майдондаги ниҳолларга беш марта ишлов бердилар ва шунча марта озиқлантиришга эришдилар. Пайкалларга учинчи сув бериш бошлаб юборилди.

Ғўза ривожини тезлаштиришда комплекс ишлов деҳқончиликдаги асосий омиллардандир. Айрим деҳқонлар «ғўзани темир пишитади» деб, гоҳида ҳаддан ташқари культивацияга зўр берадилар, кўчатларни қалин қолдирадилар. 500—600 метр узунликдаги эгат ораларига 2—3 суткалаб сув оқизадилар. Мен мутахассис сифатида бу усулга қўшилмайман. Узун эгат бўйлаб сув тараш сувчи учун осон бўлиши мумкин, аммо ғўза учун жиддий зарардир. Бунда, биринчидан сув нормадагидан кўп сарфланади, иккинчидан картанинг бош қисми захлайди, қуйи қисмига обиҳаёт етиб бормайди. Сув кўп таралса, унумли тупроқ билан эгатлардаги бор озуқа ювилиб кетади. Бундай шароитда ғўза бир текис ривожланмайди, ҳосилдорлик 2—3 центнерга камаяди. Шу боис ҳам деҳқонларимиз ғўзани суғоришда мақбул усул — ер шароитига қараб суғориш усулини кенг қўллаяптилар. 80—100 метрда ўқариқ олганлар. Бу чустлик деҳқонларнинг тажрибасидир. Уни деҳқонларимиздан Тўхтар Нарзиев, Чори Ирисов, Раҳим Тўраев, Қувват Розиқов ва бошқалар яхши ўзлаштириб олганлар.

Ўсимликка ишлов бериш ва озиқлантиришда Жаббор Раҳмонов, Қурбон Эрназаров, Холмурод Хушнаев, Отамурод Нурматовларга тенг келадиганлари йўқ. Деҳқонларимизнинг зўр ғайрат кўрсатиб ишлашлари учун шароит яратилган. Дала шийпонлари уларнинг иккинчи уйига, оромгоҳига айлантирилган. Иш ўзаро беллашув, мусобақа асосида йўлга қўйилган.

Раҳбар каттами-кичикми, қандайлигидан қатъий назар, у эл-улус оғаси. Унинг ҳар бир хатти-ҳаракатини одамлар ўзича баҳолайди, фаолиятини кузатади. Раҳбар одамларга, айниқса, қўл остидаги кишиларга яхшилик қилиши, уларни рўшнолик сари бошлаши лозим. Инсонларга яхшилик қилган раҳбарни эса ҳеч ким унутмайди. Биз ана шу инсоний фазилатларни чуқур англаган ҳолда иш тутмоғимиз лозим. Биз жамоа учун узоқ йиллар меҳнат қилган, хўжаликнинг ташвишларини елкасига кўтарган кишиларни, Улуғ Ватан уруши ногиронлари ва меҳнат фахрийлари ҳурматини жойига қўяётирмиз. Дарвоқе, уларнинг аҳволидан хабардор бўлиш, бева-бечораларнинг бошини силаш фуқаролик бурчимиздир. Хўжалигимиз ҳудудида 67 уруш ва меҳнат ногирони, 22 байналмилал жангчи ва бир қанча қаровчисини йўқотган етимлар бор. Икки йилдан буён ана шундай кишиларнинг ҳар қайсисига 200 килограммдан бепул ғалла тортиқ қилаяпмиз. Бу йил 12 тонна буғдой ва арпа уларга тақсимлаб берилди. Худди шундай ёрдам қишлоқнинг кекса маорифчиларига ҳам кўрсатилмоқда. Уруш ва меҳнат фахрийларидан лагандилик Зиёд Тўхтаев, кожорлик Тўра Чориев, қоракуччилик Зокир Ҳаққиев ва бошқалар хўжалик ёрдамидан беҳад мамнундирлар. Афғон тупроғида ҳалок бўлган ҳамқишлоғимиз Ўктам Остонов хотирасини абадийлаштирдик. Унинг номида ўн гектарлик боғ барпо этилди. Яқин вақтларда собиқ-жангчига ёдгорлик ҳам ўрнатилади. Оддий ишчи, ота-онасини эрта йўқотган етим йигит Сайфулло Раҳматовни ўтган йил жамоамиз ҳисобидан уйлантирдик, уйли-жойли қилдик. Комсомол аъзоси Санобар Раҳматовага никоҳ тўйини ўтказишда моддий ёрдам бердик. Президент фармонига амал қилган ҳолда эндигина турмуш қурган ёш оилалардан 15 тасига яхши ният билан урғочи бузоқ бердик. Томорқага, қўшимча ерга муҳтож 561 оилага 121 гектар суғориладиган ерни ажратдик. Ҳовли-жойлар қуриш учун жами ажратилган майдон шу кунгача 165 гектарга етди. Бу, албатта, одамларимизнинг турмушини кўтариш учун қўлланилган чора-тадбирлардир.

Жонажон Ўзбекистонимиз мустақил республика бўлганлиги шубҳасиз унутилмас тарихий воқеа бўлди. Эндиликда буни амалий ишларимиз билан мустаҳкамлашимиз лозим. Хўжалигимиз аҳли бунинг учун бор куч ва имкониятларни ишга солади.

Умар БАҲРОМОВ,
Қарши районидаги Собир Раҳимов номли давлат хўжалигининг директори.

Арнасой районидаги Юлиус Фучик номли давлат хўжалиги чўлқуварлари 3900 гектар майдонда пахта етиштирмоқдалар. Айни кезларда ғўза парвариши бўшаштирилмаган ҳолда йиғим-теримга қизғин ҳозирлик кўрилаяпти. Заршунослар ҳар йили ялпи ҳосилнинг асосий қисмини зангори кемалар ёрдамида саранжомлаб оладилар. Шу боисдан мавжуд 86 та терим машинаси сифатли таъмирланиб, долзарб мавсумга пишиқ-пухта шайлаб қўйилди.

СУРАТЛАРДА: 1. Агрегатлар ишга шай. 2. Хўжалик бош муҳандиси Тўрақул Жўрақулов (чапдан), пахта териш машиналари муҳандиси Сандвали Чўлкесаров ва техника хавфсизлиги бўйича бошлиқ Элмурод Аллаҳазаров таъмир сифатини кўздан кечирмоқдалар.

А. ТЎРАЕВ олган суратлар.

ИҚТИСОДИЁТ ЖАБҲАСИДА

Урганч ремонт заводида янгилик бўлди: жамоага фойда келтираётган цех тарқатиб юборилди. Бу цех ўтган йили қурилган бўлиб, шиша синиқларидан гулдонлар, кулдонлар ва бошқа совға-салом буюмларини ишлаб чиқарарди. Гап хом ашё етишмаслигида эмас. Шишадан ясалган маҳсулотларга харидорларнинг талаби катта. Шу боис ремонтчилар ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга қарор қилишди.

Ҳозир бу ерда тубдан таъмирлаш ишлари бошлаб юборилди. Урал ва Сибирнинг металлургия заводларидан катта ҳажмдаги ўтга чидамли блоклар ва зарур технология ускуналари Урганчга етказиб берилди. Корхона табиий газ билан ишлайдиган бўлади. Янгиланган цех рангдор, чиройли шиша буюмлар ишлаб чиқаради. Конфет идишлар, қандиллар, эшик тутқичлари ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш мўлжалланмоқда. Бу ерда йил охирига бориб ана шундай буюмлар кўплаб ишлаб чиқарила бошлайди.

* * *

Ўзбекистон районидаги жуда тақчил буюмларни ишлаб чиқаришга мўлжалланган янги корхонада халқ истеъмол молларининг кўплаб турларини бир йўла ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Фарғона вилояти савдо тармоқларига чиқарилган янги буюмлар орасида гиламлар, ангор эчкилари жунидан тўқилган шарфлар ва тўр қўйлаклар бор.

Ишлаб чиқаришни ташкил этиш учун райондаги 37-ўрта ҳунар-техника билим юртининг эски биноси берилди. Бу эса 100 дан ортиқ кишини иш билан кафолатли таъминлаш имконини берди.

Корхона аҳлига жумҳурият Маҳаллий саноат вазирлиги катта ёрдам берди. У зарур хом ашё ва ускуналарни сотиб олди. Корхонада истиқболда турли мебеллар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш режалаштирилган. Қимматбаҳо ёғоч материаллар Краснодар ўлкасидан олиб келинади.

ОҚ ОЛТИН МАҲТАЛ БЎЛМАЙДИ

Пахтакорларимиз учун ғалвирни сувдан кўтарадиган палла бошланди. Далаларда пахта лўппи-лўппи бўлиб очилмоқда. Чевар қиз-жувонлар қўл теримини бошлаб юбордилар. Улар тўплаган «оқ олтин»ни юклаган «қизил карвонлар» йўлга чиқишга шайланмоқда.

Пахта йиғим-терими нафақат деҳқонлар, балки уни қабул қилиб олувчи ва қайта ишловчиларнинг ҳам зиммасига катта масъулият юклайди. Чортоқ пахта тозалаш заводига қарашли Ёркатой пахта қабул қилиш пункти коллективи мавсумга ҳар томонлама пухта тараддуд кўриб қўйди.

— Мавсумга шаймиз, — дейди пункт мудири Рустамжон Турсунов. — Бу йил райондаги Ленин номли, Навоий номли, Свердлов номли жамоа хўжаликлари пахтакорлари етиштирган ҳосилдан 7060 тоннасини қабул қилиб оламиз. Бунинг учун мавжуд 28 та пахта ғарамлайдиган техника воситаси, ғарам устини ёпишга етарли брезент, ҳосилни узатиб берадиган 10 та транспортер, ПЛ типидаги 10 та механизм, 8 та ҳаво сўргич ҳамда қуритиш-тозалаш цехлари, майдончалар ва лаборатория жиҳозларини сифатли созлаб қўйдик. Бундан ташқари айвон томлари тўла шифер қилинди.

Пахта қабул қилиш пунктига кирсангиз баҳри дилингиз очилади. Ҳаммаёқ саранжом-саришта, майдон ва йўлаклар асфальтланган, супириб-тозаланган. Ўт ўчириш воситалари белгиланган жойларга тахт қилиб қўйилган. Мавжуд 4 та ҳовуз таъмир қилиниб, сув тўлдирилган.

— Қабул пунктига келаётган пахтанинг маҳтал бўлиб қолмаслиги кўп жиҳатдан ишчи-хизматчиларга яратилган шарт-шароитларга боғлиқ. Шу мақсадда пункт қошидаги ошхона, чойхона, дам олиш хоналари таъмирдан чиқарилиб, зарур буюмлар билан қайта жиҳозланди, — деб суҳбатга қўшилади касаба уюшма қўмитаси раиси Фосих Бўлатов. — Бу йил мавсумга ҳозирликка барвақт киришдик. Тайёргарлик ишлари социалистик мусобақа асосида йўлга қўйилди. Илғорлар моддий-маънавий рағбатлантириб борилди. Бу қизғин меҳнатда чилангар Фазлиддин Узоқов, электр пайвандчи Ҳамиджон Отамирзаев, электрчи Абдужалил Халилов, ишчи Баҳромжон Шарипов, Исоқжон Матмусаевлар яхши натижаларга эришдилар. Ишчиларга тушлик овқат бепул берилмоқда.

Танқислик — етишмовчиликлар чумак урган шу кунларда бошқа корхона ва ташкилотлардаги каби бу ерда ҳам ёрдамчи хўжалик асқотмоқда. Ҳозир 12 бош қорамол, шу жумладан 3 бош сигир парвариш қилинмоқда. Ҳар бош говмишдан кунига 20 килограммдан ошириб сут соғиб олинмоқда. Яқинда бир қорамол сўйилиб, 250 килограмм гўшти 5 сўмдан сотилди. Иссиқхонада эса 50 туп лимон ўстирилмоқда. Бултур лимоннинг ўзидан 2000 сўм даромад қилинганди.

Пахта теримига оммавий киришиш олдидан жумҳуриятимизнинг мустақил деб эълон қилинишини қабул пункти ишчи-хизматчилари кўтаринки кайфият билан кутиб олишди. Улар қишлоқ меҳнаткашлари пешона тери билан етиштирган ҳосилнинг бир мисқолини ҳам исрофга чиқармай қабул қилиб олиш ва асрашга қатъий аҳд қилганлар.

А. ҲОЖИМАТОВ.

СУРАТДА: тайёрлов пункти мудири Р. Турсунов (чапдан), бош ҳисобчи Ф. Бўлатов ва товаршунос К. Тешабоевлар шу кунлардаги юмушлар хусусида маслаҳатлашишмоқда.

А. ЮСУФБОЕВ олган сурат.

МИРЗАЧЎЛ ЯНГИЛИКЛАРИ

Бундан 16 йил илгари Ильич районида КПСС XXV съезди номли саноат мажмуи ташкил этилганди. Ҳозир у қайтадан таъмирлана бошлади. Қорамолларни боқиб семиртириб, гўштга топшириш ана шу хўжалик фаолиятининг асосий йўналиши ҳисобланади. Лекин кейинги вақтда корхона ўз олдига қўйилган вазифаларни яхши бажара олмади.

Гап шундаки, мажмунинг технология жиҳозлари яроқсиз ҳолга келиб қолди. Шамоллатиш қурилмалари, озуқа аралаштириш ва бошқа ускуналар ишламай қўйган эди. Аслида барча ишларни қўлда бажаришга тўғри келарди. Бунинг натижасида молларга ўз вақтида ем-хашак берилмас, бузоқлар ҳам камайиб кетган эди.

Хўжаликнинг янги раҳбарияти таъмирлашдан ташқари ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш учун енг шимариб ишга киришди. Бузоқлар ва омихта ем етказиб бериш юзасидан шартномалар туза бошладилар. Бугунги кунда вилоятда ана шу хўжаликни ривожлантиришга катта эътибор берилмоқда. Унинг олдига Мирзачўлда етиштирилаётган гўштнинг камида 40 фоизини таъминлаш вазифаси қўйилмоқда.

Таъмирлаш ишлари 1992 йилнинг биринчи чорагида тугалланиши лозим. Режалаштирилган ишларнинг ҳаммаси бажарилса, хўжалик ҳақиқий гўшт фабрикасига айланади.

* * *

Сирдарё районидаги «Правда» колхози сут-товар фермасидаги ибтидоий озуқахона ўрнини йирик озуқа цехи эгаллади. У бир кечакундузда қирқ тонна ем-хашак тайёрлаш қувватига эга. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, бунинг натижасида озуқанинг учдан бир қисмини тежаб қолиш, унинг сифатини яхшилаш имкони пайдо бўлади. Шу тариқа фермадаги маҳсулотнинг таннархи ҳам пасаяди.

Хўжаликда бошқа янгилик ҳам бор. 4 тонна сут кетадиган музлаткич камерасини созлаш ва ишга тушириш ниҳоясига етказилмоқда. Ундан келадиган наф кўриниб турибди — сут заводи топширилган маҳсулот учун анча кўп ҳақ тўлайди, маҳсулотнинг узоқ муддат сақланишига кафолат берилади.

* * *

«Янгиерводстрой» трестида энди уй-жой олиш учун навбатда турганлар йўқ. Янгиердаги турар жой даҳаларидан бирида қурилган 12 хонадонли уй топширилиши билан муаммо ҳал этилди.

Эндиликда трестнинг бир неча ходимларигина уй-жой шароитларини яхшилашга муҳтождирлар. Жамоада ўсиб келаётган ёш авлодга ҳам ғамхўрлик қилишмоқда. Санаторий усулидаги 5-болалар боғчасини трест ўз оталиғига олган. Яқинда у тўла-тўкис ремонтдан чиқарилди, бинокорлар санитария-техникаси ва иситиш тизимини бутунлай янгиладилар, қўшимча ускуналар олиб бердилар.

(ЎзТАГ мухбири).

ОЧИЛ ДАСТУРХОН

НАМАНГАН ВИЛОЯТИДА АНЪАНАВИЙ ҲОСИЛ БАЙРАМИ

Бир ҳафта муқаддам вилоят маркази одамлар билан гавжум бўлганди. Кексаю ёш Бобур номли маданият ва истироҳат боғида анъанавий гул байрамини нишонлаганди. Ёз тугаб куз бошланиши арафасида меҳнат аҳли боғ ва пайкалларда етиштирган ноз-неъматларни топган-тутганича Наманган шаҳри аҳолисига тортиқ этди. 31 август ва 1 сентябрь кунлари шаҳарликлар ҳам, узоқ-яқиндан келган меҳмонлар ҳам кўнгил ёзиб ҳордиқ чиқардилар. Айниқса, вилоят марказида яшовчилар бениҳоя мамнун. Чунки жамоа ва давлат хўжаликлари, матлубот жамоалари, умумий овқатланиш корхоналари, қандолатчилар таклиф қилаётган маҳсулотлар бозордагидан икки-уч баравар арзон эди. Шу боисдан ҳар қадамда савдолашаётган кишиларни кўрасиз.

Косонсой районидаги «Бухоро» давлат хўжалиги аъзолари икки кун мобайнида 30 тонна маҳсулот сотишди. Улар келтирган олманинг ҳар килограмми 66, картошканики 70 тийиндан белгиланди. Бошқа ноз-неъматлар ҳам шундай нархда бўлди. Мазкур хўжалик жойлашган растани кузатдик. Пештахта олдида харидорлар навбати узун. Сотувчилар Исроил Нуриддинов, Қутбиддин Болтабоев, Абдуҳаким Бобохонов, Шамсиддин Нуриддинов, Алихон Жияновларнинг қўли-қўлига тегмайди. Сайдулло Нишонов растани маҳсулотлар билан узлуксиз таъминлаб турибди.

Давлат хўжалиги меҳнаткашлари бу йил 1730 тонна олма, 700 тонна узум, 670 тонна шафтоли ва кўплаб бошқа турдаги қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришга бел боғлашган. Бутун Косонсойда бўлгани сингари мазкур хўжаликда ҳам табиий офат кўп бўлди. Шунга қарамасдан миришкорлар астойдил тер тўкдилар. Шаҳарликларга тортиқ этилаётган маҳсулотларнинг асосий қисми Ўзбекистон халқ депутати Ҳабибулло Нишонов, Орифжон Мамадалиев, Исломхон Меҳмонов, Собир Мўминов бошлиқ бригадалар далаларида етиштирилган.

— Биз ҳам 30 тоннадан зиёд турли ноз-неъматлар келтирдик, — дейди шу райондаги «Ленин йўли» жамоа хўжалиги касаба уюшма қўмитасининг раиси Ҳабибулло Сатторов. — Байрам дастурхонига Толибжон Домлажонов, Маҳамадали Исмоилов, Муҳаббат Ҳамидова бошлиқ бригадаларда тайёрланган маҳсулотлар қўйилди. Бу йилги шароит осон бўлмаётгани ҳаммага маълум. Ҳозирга қадар 11 марта дўл ва кучли ёғингарчиликка қарши курашдик. Хўжалигимизнинг 1360 гектар майдонида ғўзалар кечки бўлиб қолди. Ишловни 15—20 сентябрга қадар давом эттирмоқчимиз. Кузги мавсумда ялпи пахта хирмонининг 90 фоизини машиналар ёрдамида тиклашмоқчимиз.

Район учун ажратилган жойда одамлар гавжум. Айниқса санъаткорлар хизмат кўрсатаётган ерда аҳоли кўп. «Хушнаво», «Орзу», «Шаҳноз» дасталарининг аъзолари Абдунаби Мамажонов, Обиджон Азимов, Абдуғаффор Каримов, Маҳмуджон Тўйчихонов, Абдубанно Сафаров, Гулнора Иззатиллаева навбат билан ижро этишаётган дилрабо куй ва қўшиқлар кўпчилик олқишига сазовор бўлмоқда. Йўлдошхон Мамадалиев раҳбарлигидаги савдо ва умумий овқатланиш тармоқлари ходимлари ҳам одамлар кўнглини олишга интилишмоқда.

«Ҳосил байрамига хуш келибсиз» деган ёзувдан нари ёғи Поп районига қарашли экан. Бу ерда қовун ва тарвуз савдоси қизигандан қизимоқда. Район партия қўмитасининг биринчи котиби Б. Рафиқалиев, иккинчи котибаси Э. Жўнашова, район Кенгаши раисининг ўринбосари, ҳосил байрамини ўтказиш раҳбари И. Сирожиддиновлар ҳам шу ерда.

— Биласизми, бугун барчанинг юз-кўзида қувончу табассум, — дейди Э. Жўнашова. — Чунки байрам устига байрам қўшилди. Жонажон Ўзбекистонимиз мустақил республика деб эълон қилингани айниқса одамларимизни руҳлантириб, шодлигига шодлик қўшди. Бугунги тадбирда районимиздаги 13 та давлат ва жамоа хўжаликлари, савдо, маиший ва маданий хизмат кўрсатиш тармоқлари вакиллари фаол қатнашмоқдалар. Бундай байрам дастлаб районимизда ҳам ўтказилди. Хурсандчилик хурсандчиликка уланмоқда.

Вилоят марказидаги байрамда попликлар 350 тоннадан зиёд маҳсулотлар тортиқ қилиб, харидорларга арзон баҳода сотишди. Айниқса «Навбаҳор», «Партия XXП съезди», «Ленинград», Ленин номли жамоа ва давлат хўжаликлари аъзолари пухта тайёргарлик кўришганини исботладилар.

— Деҳқонларимиз эрта баҳордан бери сидқидилдан меҳнат қилмоқдалар, — дейди «Найман» давлат хўжалиги директори Акмал Зиёев. — Пахтакорларимиз бу йил ҳар гектар ердан ўртача 28 центнердан хирмон кўтаришмоқчи. Пайкалларда шунга яраша ҳосил тўпланди. Ялпи хом ашёнинг 80 фоизи зангори кемалар билан териб олинади. Шунинг учун ғўзалар машинабоп қилиб ўстирилди. 41 та агрегат сифатли ҳозирлаб қўйилди. Ҳасан Боймирзаев, Турди Қодиров бошлиқ бригадаларда айниқса ҳосил чўғи кўзни қувонтиради. Бугунги анъанавий тантанамиз жумҳуриятимизнинг мустақиллик байрами билан қўшилиб кетди. Йилни барча соҳалар бўйича муваффақиятли якунлашга қарор қилганмиз. Ж. Ҳайдаров бошлиқ бригада полизчилари 21 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 200 центнердан маҳсулот олиб, йиллик режани зиёдаси билан бажардилар. Бизнинг растада сотилаётган қовун ва тарвузларни К. Эргашев, Х. Усмонов каби миришкор деҳқонлар етиштиришган. Икки кунда байрам иштирокчиларига 40 тоннадан ошиқ ноз-неъмат арзон нархда сотилди.

Тўрақўрғон районидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси Пўлатбой Қосимов ҳосил байрамига ташриф буюрган кексаларни сийлашни унутмади. Растага яқинлашган нафақахўр А. Андреевани бепул узум, тарвуз билан сийлади. Байрам кунлари задарёлик вакиллар ҳам шаҳарликларга яхши хизмат қилишди.

— Ушбу тантанада Тельман номли жамоа хўжалигимиз аъзолари 115 хил маҳсулотни намойиш этишмоқда, — дейди Наманган район деҳқончилик-саноат уюшмаси раисининг ўринбосари Бахтиёр Маллабоев. — Бу хўжалик сабзавоткорлари йиллик режани бугун-эрта бажаришади. Свердлов номли жамоа хўжалигида тайёрланаётган «Шифо» минерал суви ҳам кўпчиликка маъқул тушди.

Байрам иштирокчиларидан бири Уйчи районидаги «Дўстлик» қишлоқ Шўроси ҳудудида истиқомат қилувчи Абдужалил Абдуғаниевни суҳбатга тортдик.

— Таассуротларим жуда кўп, — дейди у. — Оила аъзоларим билан келгандим. Яхши дам олдик. Ўзбекистон мустақил республика деб эълон қилинганлиги қувончимизга қувонч қўшди. Ўзимизга керакли у-бу маҳсулотларни харид қилдик.

Хуллас, Наманганда икки кун давом этган ҳосил байрами барчанинг хурсандчилигига айланди. Бу тадбир қишлоқ билан шаҳар ўртасидаги ҳамкорликни янада мустаҳкамлади. Унинг жумҳурият мустақиллиги кунига тўғри келганлиги айниқса нур устига нур бўлди.

А. ҚОРАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг жамоатчи мухбири.

ОЗУҚА СИФАТИ

Шу куннинг долзарб вазифаларидан бири чорва маҳсулотларини кўпайтириш омили — сифатли озуқа жамғаришдир. Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг маълумотларига қараганда жумҳурият хўжаликларида силос бостириш қизғин бормоқда. Аммо бахтга қарши муҳим ишда ўтган йилга нисбатан орқада қолинмоқда. Айниқса Хоразм, Бухоро вилоятларининг колхоз ва совхозларида хашак тайёрлаш, Жиззах вилояти хўжаликлари эса сенаж жамғаришда сусткашликка йўл қўймоқда.

Емиш сифати ҳам ўтган йилдагидан паст. Бўзатов районидаги «Тўрткўл» совхозида 35 тонна, Балиқчи районидаги «Бўстон» жамоа хўжалигида 20 тонна сифатсиз пичан тўпланган. Китоб районидаги «Шарқ юлдузи», Навоий номли, Усмон Юсупов районидаги 24-давлат хўжаликларида ҳам бу борадаги ишлар қувонарли эмас. Ем-хашак сифатининг пасайиб кетиши маҳсулдорликка салбий таъсир етказмоқда. Хўш, қишловга тайёрланаётган озуқанинг сифатли бўлиши учун нималарга эътибор бериш даркор?

Биринчидан, емишнинг намлик даражасига асосий эътиборни қаратиш даркор. Сенаж намлиги 50—60, силосники эса 65—70 фоиз бўлиши керак. Бедани ҳаддан ташқари қуритиб юбормаслик лозим. Чунки унинг энг керакли қисми — барг ва ғунчалари тўкилиб кетади. Мақсадга эришишнинг қулай йўли сояда қуритишдир. Шунда мазкур ўсимлик баргларида, ғунчаларида 60—70 фоиз оқсил, 70—90 фоиз каротин моддаларини сақлаб қолишга эришилади. Агар бедани салқин жойга ёйиш имкони бўлмаса, беш-олти сантиметр қалинликда ёйиб қуритиб, ғарамлашни навбатма-навбат амалга ошириш мақсадга мувофиқ.

Сенаж тайёрлашда намлик даражасини 50—60 фоизга келтириш учун беда даланинг ўзида икки-уч соат давомида сўлдирилади ва кейин тўдалаб йиғиб олинади.

Тавсия

Иккинчидан, сенаж ва силос бостиришни ўсимликларнинг ривожланиш босқичларига қараб ташкил қилиш даркор. Бунда беда тўлиқ ғунчалаган ва етти-ўн фоизи гуллаган пайтида ўришга киришилади. Сабаби ўсиш босқичида бир килограмм массанинг тўйимлилиги 0,57 озуқа бирлигига тенг бўлади. Тадбир беда гуллаганидан кейин амалга оширилса, ютқизилади.

Маккажўхорининг тўйимлилиги унинг ўсиб ривожланиш босқичларига боғлиқ. Эътибор қилинг: бир килограмм кўкпоянинг тўйимлилиги маккажўхори гуллаган пайтида 0,16, сўта сутсимон ҳолатга етганида 0,20, ниҳоят сўта дони хамирсимон ҳолатида 0,24—0,30 озуқа бирлигига эга бўлади. Шу боис экинни вақтида ўриш, саранжомлаш керак.

Учинчидан, сенаж ва силос бостиришда ҳаво кирмайдиган даражада тракторлар ёрдамида қайта-қайта пресслаш лозим. Тадбирни амалга ошириш жараёнида кўк массани ўришда бир, бир ярим сантиметр ҳажмда майдаланади. Хандаклар 2,5—3,5 кеча-кундуз давомида тўлдирилади. Бунда ҳарорат 40 даражадан ошмаслиги, ер сатҳидан 0,7 метр баландроқ қилиб тўлдириш кони фойда. Емиш устини ҳаво ва сув ўтмайдиган даражада бостирилади. Клеёнка усти 15—25 сантиметр қалинликда тупроқ билан ёпиб қўйилгани дуруст.

Ем-хашак тайёрлашда кимёвий консервантлардан фойдаланишга эътиборни кучайтирган маъқул. Улар қўлланилганда бедада 89 фоиз, маккажўхорида 91 фоизгача каротин моддаси сақланиб қолади. Ўтган йили республика вилоятларида чорва озуқасини консервациялаш кўнгилдагидек бўлмади. Тўғри Наманган, Фарғона вилоятларида бу борада ибратли ишлар амалга оширилди. Аммо тажрибалар оммалашмади. Айниқса, Жиззах ва Қашқадарё вилоятларининг хўжаликлари жуда кам миқдорда консервант ишлатиб, фақат ўзларига зиён келтирдилар. Бу йилги шароитда муҳим тадбирни амалга оширишда бензой кислотасини ишлатиш тавсия этилади. Агар мазкур моддага қўшимча талаб туғилса уни Сирдарё вилоят «Сельхозхимия» ишлаб чиқариш бирлашмасидан кераклигича олиш мукин.

Т. ҚУРБОНБОЕВ,
В. ДАЛАКЬЯН,
қишлоқ хўжалиги фанлари номзодлари.

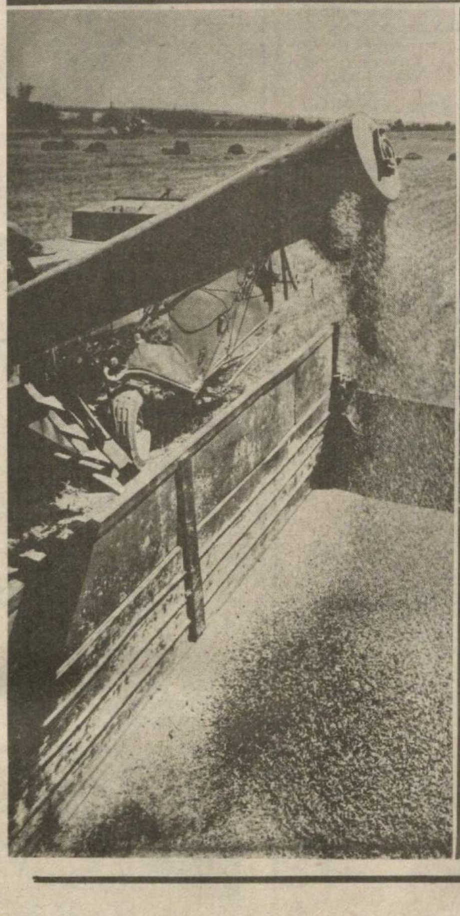

ИЖАРАЧИЛАР ҒАЙРАТИ

Оҳангарон районидаги Алишер Навоий номли давлат хўжалиги бундан уч-тўрт йил муқаддам қолоқлар сафида эди. Совхозга моҳир ташкилотчи, Ўзбекистон республикаси халқ депутати Неъмат Матиброҳимов директор этиб тайинлангач, иш ривожга минди. Ҳамжиҳатликда барча тармоқни жадал ривожлантириш, иқтисодиётни юксалтириш, ишчи ва хизматчиларни ижтимоий ҳимоялаш юзасидан аниқ тадбирлар белгиланиб, изчил амалга ошırила бошланди. Йирик хўжалик ихтиёрида 16.200 гектар ер бўлиб, шундан 7.100 гектари яйловлардир. Тоғ ёнбағирларидаги яйловларда 18 мингга яқин қўй-қўзи парваришланаяпти. Қувончлиси шуки, қисқа вақт ичида бу ерда ташаббускор чорвадорлар, мутахассислар етишиб чиқди. Айни кунларда Ғайбулла Иброҳимов, Умарқул Қурбонқулов каби бош чўпонлар мусобақага қизғин тус беришаяпти. Фидойилар бу йил ҳар юз бош совлиқдан 110 тадан дуркун қўзи олишга эришдилар.

Совхозда чўчқачилик ҳам қайта тикланди. Қарийб 1.700 бош чўчқа яхши парвариш қилинмоқда. Мазкур соҳадан яқин вақт ичида мўмай даромад олиш кутилмоқда. Сигир соғувчилар ўртасидаги меҳнат беллашувида Назира Сонпова пешқадам. У ҳар говмишдан 11 килограммдан сут соғиб олаяпти.

— Деҳқонларимиз жорий йилда яна бир хайрли ишга қўл урдилар, — дейди ижарачи Баҳодир Жумабоев. — Ўз кучимиз билан беда уруғи етиштиришга киришдик. Яхши ният билан 30 гектар майдонга шу қимматли экин экилди.

Б. МУРОДОВ.

СУРАТЛАРДА: 1. Мўл чорва озуқаси етиштиришда шахсий намуна кўрсатаётган механизатор ва шофёрлар А. Солибоев, Ф. Шораимов, М. Алимов, Р. Халавов, А. Зулфиқоров ва Х. Худомов. 2. Беда уруғи олинмоқда. 3. Пешқадам ишчи О. Эргашев иш устида.

В. ТЎРАЕВ олган суратлар.

Акс-садо

«ШИРИН СЎЗГА ИНТИЗОР»

Газетамизнинг 1991 йил 21 май сонида эълон қилинган «Ширин сўзга интизор» сарлавҳали мақола юзасидан азиз муштарийларимиздан кўплаб мактублар олдик. Отаси туфайли онласи бошига тушган азоб-уқубатларни баён этган 8-синф ўқувчиси Дилоромнинг мактуби кўпларнинг қалб дафтарини шамол янглиғ варақлагани аниқ. Рўзнома саҳифаларида «Акс-садо» рукни остида уларнинг Дилоромга таскин-тасалли сўзларини, беғараз ёрдам беришларига доир таклифларини чоп этдик. Муҳими, орадан анча вақт ўтган бўлишига қарамай мактублар оқими ҳамон тўхтагани йўқ. Уларда ҳаётга эндигина қадам қўйган қизалоққа ҳамдардлик, меҳрибонлик ва ғамхўрлик битилган. Яхшилик, меҳр-муҳаббатнинг, оқибатнинг барқарорлиги одамда умид уйғотади.

Синглим Дилором! Кўраяпсанми, сенинг ҳамдардларинг, ҳамкорларинг қанчалик кўп. Улар сени кўришга, бахтли ҳаёт учун курашга чорлаяптилар. Ҳаётга умид кўзи билан боққанларга, қийинчиликлардан қўрқмай мардона курашганларга ҳамиша толе ёрдир.

Қуйида ана шундай мактублардан айримларини эътиборингизга ҳавола этамиз.

Синглим Дилоромхон! «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасининг 21 майида босилиб чиққан изтиробга тўлиқ бўлган мактубингни алам билан ўқиб чиқдим-у қўлимга қалам олиб сенга мактуб бита бошладим. Зора менинг хатим ғам-андуҳга тўла бўлган кўнглингга умид бахш этиб, пича таскин беролса. Бадбахт отангнинг (агар рухсат берсанг уни ота деган муқаддас ном билан атамаган бўлардим) сизларга ўтказаётган жабр-ситамларини ўқиб, жуда ғазабландим. Ўзингни ўлдирмоқчи бўлганингни эшитиб, даҳшатга тушдим. Бу йўлдан қайт, синглим, Дилором! Ҳали сенинг бахт гулларига бурканган ҳаётинг олдинда. Онанг ва укажонинг, ўзинг учун умид билан яшашинг керак. Бу кунларинг унутилиб кетади. Ойнинг ўн беши қоронғи бўлса, ўн беши ёруғ бўлади. Сен ёлғиз эмассан. Сенинг адолатпарвар ватанинг, биз каби дўстларинг, меҳрибон тенгдошларинг бор. Ақл билан иш тут. Зулмкор отангга қарши бардош билан кураш. Аяжонинг ҳамдарди, таянчи бўл. Келажакка ишонч билан қара. Саховатли кишилар сен билан бирга, буни унутма.

Ўзингни қўлга ол. Дилором!!!

Фароғат МАТЕҚУБОВА,
Бағдод ноҳияси А. Навоий номли мактабнинг 11-синф ўқувчиси.

«Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасида чоп этилган «Ширин сўзга интизор» мақоласини ҳаяжон билан ўқидим. Дилоромнинг хазин овози юрагимни ларзага солди. Бу даҳшат олдида тилим лол бўлди.

Аёл киши ҳам шунчалар бардошли бўладими, қандай қилиб, бу зулму жабрга сабри чидадийкин? Қани ўша жойдаги маҳалла аҳли, қўни-қўшни, қавми-қариндошлар? Ҳайрон қоламан. Бу эътиборсизлик оқибати эмасми?!

Дилоромнинг опаси жуда чидамли ва оқила аёл экан. Оғир аҳволда у руҳий касалга мубтало бўлиб қолиши мумкин. Аммо унга умид йўлдош экан. Бу болаларининг камоли ва эрининг инсофга келишини кутмоқда. Таскин сени нурли йўлларга олиб чиқсин, синглим.

Сен тушкунликка тушма, Дилором қизим! Ҳаётда яхшилар кўп, улар сени ҳамиша эъзозлайдилар. Ҳали ҳаётинг, бахтинг олдинда. Сен бахтли бўласан. Фақат оқила ва доно бўл, қоқилмайсан.

М. МУҲАММАДЖОНОВ,
Советобод шаҳар кенгашининг депутати, партия ва меҳнат фахрийси.

Синглим Дилором, сизнинг «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасининг 21 май сонидаги изтироб билан ёзган мақолангизни ўқий олмасам-да (ўша пайтда Совет Армиясида эдим) шу мақола юзасидан газетхонларнинг фикр ва мулоҳазасини ўқиб жуда ҳаяжонга тушдим. Чунки, уларнинг сизга бераётган барча таклиф ва истаклари менга ҳам кучли таъсирини кўрсатди. Сиз каби мени ҳам отам (бундан роппа-роса 18—19 йил олдин) ташлаб кетган эди. Мана бугунги кунга келиб эсини йиғиб олиб, олдимга келиб юрибди. Мени кечиргин деяпти. Ҳар ҳолда мен тўнғич фарзанд эдим. Ёшлигимда, ота меҳрига зор бўлган кунларимда у бир сўроқласа бўларди. Бугун улғайдим, унга ҳам кераkман. Мен унга рад жавобини қайтардим...

Энди синглим, Дилором, сизга айтадиган гапим шуки, бундай изтиробли кунларга бардош беринг. Бу кунлар ҳам ўтиб кетади. Ана шундан кейин отангизнинг ўзи эсини йиғиб, олдингизга бош уриб келади. У сиз ва укаларингиздан ҳамда онангиздан кечирим сўраб келиши муқаррардир.

Э. ШЕРАЛИЕВ.

Жадал суръат

Бувайда районидаги Навоий номли жамоа хўжалиги ҳудудида шимолий Боғдод каналидан сув оладиган янги насос станцияси қурилиши жадаллик билан олиб борилмоқда. У ишга тушгач, колхознинг бир неча юз гектар ерида сув таъминоти яхшиланади. Янги ерлар ўзлаштирилиб, ишга туширилади.

Бу иншоотдаги ишларни Қўқон қурилиш-монтаж бошқармаси жамоаси амалга оширмоқда. Бошқарма бошлиғи Эргашали Отажоновни қурувчилар орасида учратиб қолдик.

— Бу ерда қурилиш ишларини ўтган йили бошлаб юборган эдик, — дейди Эргашали Отажонов. — Айни кунларда иш уч сменада ташкил этилган. Пайвандчи, бетончи ва дурадгорлар бригадалари яратувчилик ишларини амалга оширишаяпти. Бу ерда биз 7 та насос ўрнатишимиз керак. Шундан 2 тасини тез кунларда ишга туширилиши кўзда тутилган. Бу насосларнинг ҳар бири секундига 1.200 литр сувни юқорига кўтариб беради.

Биз қурилиш майдончасини айланиб, бу ерда амалга оширилаётган ишлар билан танишдик. Қурувчиларнинг қўли қўлига тегмайди. Бир томонда бетончилар қоришма қабул қилишяпти, иккинчи томонда пайвандчилар арматура каркасларини пайвандласа, сал нарироқда дурадгорлар ўз юмушлари билан машғул.

Усмон ака Юсупов етакчилик қилаётган бетончилар бригадаси нафақат шу ерда, балки қурилиш-монтаж бошбошқармасида ҳам пешқадам ҳисобланади. Улар ойлик ҳамда квартал планларини муттасил ошириб адо этишади.

Комилжон Орипов ўзининг меҳнатсеварлиги, билимдонлиги сабабли катта обрў-эътибор қозонган. Мана, бир неча йилдирки у қурилиш-монтаж бошқармасида ғишт терувчилар бригадасига бошчилик қилиб келаяпти. Шу давр ичида бу бригада қолоқлар қаторидан илғор бригадалар сафига кўтарилди. Бригаданинг Тўлқинжон Дўлтаев ҳамда Қурбонали Муносимов каби қалби қайноқ ишчилари ҳамкасбларига ўрнак бўлишаяпти.

Пайвандчилар бригадаси томонидан амалга оширилаётган ишлар ҳам диққатга сазовор. Фарид Шаяхмедов ҳамда Улуғбек Қўзиев каби малакали ишчилар арматура пайвандлаш ишларининг пухта ва мустаҳкам бўлиши учун жон куйдирмоқдалар.

Насос станцияси қурилишига жалб қилинган турли касб эгаларини ҳеч нарсага зориқтирмаслик учун барча хизмат турлари ва қулайликлар яратилган. Вилоят савдо бошқармаси Олтиариқ бўлимининг бошлиғи Турсунбой Маматов бунёдкорлар ҳолидан тез-тез хабар олиб турибди. У ҳар келганда бу ердаги ишловчилар талабини, истак-эҳтиёжини ўрганиб, савдо хизматини буюртмалар асосида ташкил қилади. Бу ерда бўлган киши бир жон-бир тан бўлиб, ягона мақсад йўлида астойдил меҳнат қилаётган бунёдкорлар шижоатига тан беради. Насос станцияси белгиланган муддатда ишга туширилишидан далолат бериб турибди.

А. ТЎХТАСИНОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ЮЗМА-ЮЗ

Яқинда Москва район ижроия қўмитаси ташаббуси билан Чкалов қишлоқ Кенгаши ҳудудидаги Киров номли, «Москва», «Оқ олтин» жамоа хўжаликлари аҳолиси ўртасида ўтказилган «Очиқ мулоқотлар куни»да ноҳия Кенгашининг масъул ходимлари, саноат, қурилиш, алоқа, газлаштириш идоралари, маъмурий органлар, тиббиёт, халқ таълими, савдо, суғориш ташкилотларининг раҳбарлари қатнашдилар. Илк бор ўтказилган бу тадбир бевосита аҳоли истиқомат этадиган жойда ташкил қилинди.

Ҳозир қишлоқ Кенгаши ҳудудида 11.277 киши истиқомат этади. 8 та аҳоли пункти мавжуд. Иқтисодий танглик давом этаётган бир даврда жумҳурият Президенти меҳнаткашларнинг турмуш шароитини яхшилаш, уларни ижтимоий ҳимоялаш юзасидан қатор фармонлар қабул қилганлиги муҳимдир. Кенгаш ҳудудида яшайдиган 852 оилага 96 гектар ер уй-жой қуриш учун, 128 гектар майдон қўшимча томорқа сифатида ажратилди. Хонадонларнинг кўпчилиги янги турар жойлар барпо қилиб, уларга кўчиб киришди.

Афсуски, қурилиш материалларининг тақчиллиги бу борадаги ишни қулоч ёйдиришга имкон бермаяпти. Шундай шароитда маҳаллий манбалардан фойдаланиш чоралари кўрилаяпти. Қишлоқ Кенгаши уй-жой барпо қилаётган оилаларга шифер олишда ёрдам бермоқда. Киров номли, «Москва» жамоа хўжаликларида пишиқ ва хом ғишт ишлаб чиқарадиган цехлар ишга туширилди. «Москва» жамоа хўжалигида ёғоч тилиш цехи ишлаб турибди. Мазкур хўжаликларда Россия Федерациясининг турли ерларидан ёғоч-тахта келтириб, қишлоқ меҳнаткашларига сотиш йўлга қўйилди.

Жумҳурият Президентининг аҳолига дон сотиш тўғрисидаги фармонини изчил амалга ошириш чоралари кўрилмоқда. Мазкур фармонга мувофиқ «Оқ олтин» жамоа хўжалигида 171 тонна, Киров номли жамоа хўжалигида 100 тонна, «Москва» жамоа хўжалигида 66,8 тонна буғдой тарқатилди. Кейинги хўжаликда тегирмон ишга туширилди. Киров номли, «Оқ олтин» жамоа хўжаликларида янги тегирмонларни қуриш мўлжалланмоқда.

Киров номли жамоа хўжалигининг Қумқайроқ қишлоғида атлас тўқиш фабрикаси ишга туширилганлигини меҳнат аҳли қувонч билан кутиб олди. Унинг фаолият юрита бошлаши 90 кишини меҳнатга жалб этиш имконини берди. «Москва» жамоа хўжалигида эса шаҳар саноат корхонасининг атлас тўқиш цехи очилди.

«Очиқ мулоқотлар куни»да сўзга чиққан кишилар тиғиз масалалар бўйича ўз фикр-мулоҳазаларини дадил ўртага ташладилар. «Москва» жамоа хўжалигининг «Бирлашган» маҳалла қўмитаси раиси Саидаҳмад Сулаймонов боғча ва касалхоналарга сут беришни қатъий режалаштириш, қишлоқ Кенгаши ҳудудида бензин заправкаси очишни; «Оқ олтин» жамоа хўжалигида истиқомат этувчи Машрабжон Усмонов Олтиқўрғон аҳолисининг шаҳарларга боришини енгиллаштириш учун янги маршрут бўйича автобус қатновини йўлга қўйиш, савдо дўконлари сонини кўпайтириш, ғўзапоядан қоғоз ишлаб чиқарадиган завод қуришни таклиф этди.

Қишлоқ Кенгаши ҳудудида амалга оширилиши зарур бўлган муаммолар кўп. 24-ўрта мактаб учун қўшимча синф хоналари қуриш 1989 йилда бошланган эди. Аммо бу иш нима учундир тўхтатиб қўйилди. Сузоқ қишлоғида 280 ўринли болалар боғчасини қуриш масаласи режага киритилмаяпти. 1963 йилда хом ғиштдан барпо қилинган Киров номли 11-мактаб биноси эндиликда захлаб, ўқувчиларнинг таълим олишида ноқулай вазият юзага келди. Ҳолбуки, янги бино учун лойиҳалаш ҳужжатлари тайёр. Уни режага киритиш, сўнгра қурилиш ишларини жадал бошлашда мутасадди ташкилотларнинг раҳбарлари ташаббус кўрсатишлари керак.

Йиғинда қатнашган «Октябрь» матлубот жамияти раиси С. Миносиддинов, ноҳия мелиорация ва сув хўжалиги таъмирлаш-фойдаланиш ишлаб чиқариш бирлашмаси бошлиғи С. Ашуров, ноҳиялараро прокурор М. Раҳмонов, ноҳия ижроия қўмитаси раиси М. Раззоқов меҳнаткашлардан тушган саволларга жавоб бердилар.

Қишлоқ Кенгаши ҳудудида фаолият кўрсатаётган олти маҳалла қўмитаси тўй ва маъракаларни ўтказишни қатъий назорат қилиб бораяпти. Уларда ортиқча чиқимлар бўлишига йўл қўйилмаяпти. Қишлоқ дўконларига келтирилаётган ун, гуруч, ҳайвонларга бериладиган ем рўйхат асосида тартиб билан тарқатилмоқда.

Чкалов қишлоқ Кенгаши ҳудудида ўтказилган «Очиқ мулоқотлар куни» унинг иштирокчиларида катта таассурот қолдирди. Бу муҳим тадбир жойларда муаммолар йиғилиб қолганлиги, уларни зудлик билан ҳал этиш зарурлигини кўрсатди. Қишлоқ Кенгаши ҳудудида жойлашган жамоа хўжаликларида меҳнаткашларнинг турмуш шароитини яхшилаш, уларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондириш чоралари кўрилмоқда.

Т. ҒАФУРОВ.

ОЛАМДА НИМА ГАП?

АФИНА. Греция Литва, Латвия ва Эстония билан дипломатик муносабатларни тиклаш тўғрисида қарор қабул қилганлигини айтди. Ташқи ишлар вазирлигининг баёнотида Грециянинг Болтиқбўйидаги мазкур давлатлар билан икки томонлама нормал муносабатлари 1940 йилда бу мамлакатлар Совет Иттифоқи томонидан босиб олинганидан сўнг тўхтаб қолганлиги уқтирилади. Греция Болтиқбўйи мамлакатларини Совет Иттифоқи босиб олганини ҳеч қачон тан олмаган. Ҳужжатда мазкур уч давлат амалий ва дўстона мулоқот асосида СССР билан муносабатларини тартибга келтиради, — деган умид билдирилади.

●

ПАРИЖ. Бугун бу ерда Франция бош вазири Эдит Крессон хоним Қозоғистон ҳукумати бошлиғи Узоқбой Карамановни қабул қилди. У «Элф-Акитэн» компаниясининг таклифига мувофиқ Парижда турибди. Франция бош вазирига яқин доиралардан хабар қилишларича, учрашувда асосан «Элф-Акитэн» компаниясининг Қозоғистондаги нефть конларини биргаликда ишга туширишга алоқадор муаммолар муҳокама қилинган. Бу соҳада Россия билан ҳам ҳамкорлик қилаётган Франция компанияси бир қанча лойиҳаларни рўёбга чиқаришга катта сармоя сарфлаш ниятидадир. Бундан Франциянинг икки томонлама иқтисодий алоқаларини кучайтиришга чақираётган Қозоғистон манфаатдордир.

●

БРАЗЗАВИЛЬ. Заир пойтахтида оммавий чиқишлар бўлди. Полиция уни тарқатиб юбориш учун кўздан ёш оқизадиган газ тўлдирилган гранаталарни қўллади. Рейтер агентлигининг Киншасадан хабар қилишича, намойишчилар, асосан ёшлар, автомобилларни ёқиб юборишган, кўчаларга баррикадалар қуришган. Ҳуқуқ-тартибот кучлари жуда машаққат билан вазиятни назорат қилишга муваффақ бўлдилар. Маъмурлар тергов ишларини бошлаб юборишди. Полиция эса тартибсизликлар ташкилотчиларини қамоққа олишга уринмоқда.

●

РИМ. Италия Европа Ҳамжамияти вакиллари иштирокида Югославиядаги таназзулни бартараф этиш юзасидан тезда конференция чақирилиши тарафдоридир. «Яқин вақт ичида тинч конференция бошлаш учун унинг бутун шартларини аниқлаб олиш зарур, конференция доирасида барча низоли масалалар ҳал этилган бўлур эди, деди бугун Италия ташқи ишлар вазири Жанни Де Микелис. У Италия парламенти сенатининг ташқи ишлар комиссияси мажлисида сўзга чиқди. — Агар можарода иштирок этаётган томонлар ўртасида зудлик билан сиёсий мулоқот бошланмаса, ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битим узоққа бора олмайди».

●

БЕЛГРАД. Хорватияда ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битимни ҳамда Европа Ҳамжамияти кузатувчиларининг Югославиядаги фаолиятини кенгайтиришга розилик бериш тўғрисидаги баёнотни қўллаб-қувватлаш — тинчлик ўрнатишнинг ҳамда Югославия давлатининг келажакдаги тузилиши юзасидан музокаралар бошланишининг муҳим омилидир. ЮСФР иттифоқ ижроия вечеси (ҳукумати)нинг бугун бўлиб ўтган мажлисида шу фикр айтилди. Ҳукумат маҳкамаси ўт очишни тўхтатиш шартлари тезда ва сўзсиз бажарилишини талаб қилади ва «сулҳ шартларини бузаётган қуролли бўлинмаларнинг командирлари қурбон бўлган ҳар бир инсон учун Европа олдида жавобгар эканини» маълум қилади. Ҳукумат битим ва баёнот изчил бажарилиши учун чора-тадбирлар кўриш мажбуриятини олади.

●

БУХАРЕСТ. Руминия парламентининг навбатдаги тўртинчи сессияси ўзига хос сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий шароитда иш бошлади. Мамлакат ҳуқуқий давлат, бозор иқтисодиёти, демократияни мустаҳкамлаш йўлида анча илгари силжиди. Руминия қонун чиқарувчи олий органи қабул қилган қонун лойиҳалари буларнинг асосини ташкил этди. Парламент таътилларидан сўнг ана шу палата мажлисини очган Руминия парламенти сенатининг раиси Александру Бирлэдяну шулар ҳақида гапирди. Бўлажак сессиянинг кун тартибида Руминия янги конституциясининг лойиҳасини муҳокама қилишга асосий эътибор берилади, деб уқтирди у. Руминия жамиятини демократиялаш жараёнини чуқурлаштириш бошқа икки муҳим қонун лойиҳаси қабул этилишини тақозо этмоқда. Улар орасида маҳаллий ҳокимият органларига сайлов тўғрисидаги қонун, жойларда ўзини ўзи бошқарув органлари, вазирликлар, суд идораларини ташкил этиш ва улар фаолиятини бошқариш тўғрисидаги қонун бор.

●

БОНН. Бир гуруҳ Совет мутахассислари Боннга келдилар. Улар меҳнатни муҳофаза қилиш ҳамда ижтимоий таъминот тизимини ташкил этиш борасида федератив республика орттирган тажрибани ўрганадилар. Халқ хўжалиги турли тармоқларининг вакиллари бир неча ой мобайнида корхоналарда бўладилар, немис касаба уюшмаларининг раҳбарлари билан учрашадилар. Малака ва билимни ошириш мақсадида ўтказиладиган машғулотларда ва амалий учрашувларда қатнашадилар. Бу Совет — Германия ҳукуматлариаро битим доирасида амалга оширилаётган учинчи ташрифдир, — деди меҳмонлар билан учрашувда ГФР меҳнат ва ижтимоий ишлар вазирлигида статс-котиб Вернер Тегтмайер. Аввалги йиллардагидек бу гал ҳам Совет мутахассисларига федератив республика бу соҳада қирқ йил мобайнида тўплаган тажриба билан батафсил танишиш имконияти берилади. Таниқли герман иқтисодчилари лекциялар ўқишади, маърузалар қилишади. Улар меҳнат муҳофазаси мавзуси устидагина тўхталиб қолмай, масалан, бозор хўжалигига ўтишнинг ўзига хос хусусиятлари ҳақида ҳам гапириб берадилар.

●

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС мухбири Сергей Кузнецов). Сешанба куни Москва вақти билан соат 7 дан 30 минут ўтганда (АҚШнинг шарқий соҳили вақти билан 00 соат 30 минутда) Совет—Америка телекўприги бошланиши керак эди. Унда СССР Президенти Михаил Горбачев билан РСФСР Президенти Борис Ельцин қатнашиши лозим эди. Иккала Президент бу мулоқотда қатнашишни кечиктирдилар. Бугун Нью-Йоркда Эй-Би-Си телекомпаниясининг вакилари шуни маълум қилди.

Эй-Би-Си телекомпаниясининг ҳозир Москвада турган раиси Рун Арлежнинг айтишича, телемулоқот ўтказилиши СССР халқ депутатларининг навбатдан ташқари съезди тугагунча Совет раҳбарларининг илтимосига биноан кечиктирилмоқда.

(ТАСС).

АФҒОН ШОИРИ МАДҲИДА

Кейинги йилларда Афғонистонда бошқа миллий тиллар қаторида ўзбек тили ва адабиёти ҳам тез суръатлар билан ривожлана бошлади.

Қисқа бир муддат ичида «Янги замон тароналари», «Халқ дурдоналари», «Ўлкам баҳори», «Халқ тафаккури», «Инқилоб тароналари», «Бобурга армуғон», «Бобурнинг мукаммал девони» каби юзга яқин шеърий, илмий, ирфоний, фольклор, тарихий китоблар нашр этилди.

Афғонистон Ёзувчилари уюшмаси қошида ўзбек тили бўлими фаол иш бошлади. Қобул ва мамлакатнинг шимолий вилоятларида юздан ортиқ ёш истеъдодли адиблар етишиб чиқди. Савр инқилобининг файзу баракатидан камол топган истеъдодли ўзбекзабон шоирлардан бири Абдусалом Осимдир.

Муҳаммад Азим ўғли Абдусалом Осим 1952 йилда Форёб вилоятининг маркази —Маймана шаҳридаги Тукайлихона гузарида дунёга келди. Бошланғич ва ўрта мактабни Майманада тугатиб, 1972 йили Қобул дорилфунунининг тиббиёт куллиётига кирди. Шифокор бўлиб етишди, армия сафида хизмат қилди. Ҳозир у Қобулдаги тиббиёт ўрта билим юртида талабаларга дарс бермоқда.

Осим 1967 йилдан бошлаб форс (дари) тилида шеърлар машқ қилади. 70-йиллардан унинг форсча шеърлари «Форёб» рўзномаси саҳифаларида нашр этила бошланган. 1978 йилги Савр инқилобидан кейин у ўзининг она тили — ўзбекчада ҳам шеърлар ёзишга киришди. Осим — ўта тезкор, ҳаракатчан шоир. Унинг Ватан, инқилоб, мактаб, меҳнат, тинчлик, ота-оналарга ҳурмат тўғрисида ёзган кўплаб ўзбекча шеърлари Маориф назорати қошида ташкил топган ўзбек тили департаменти томонидан мактаб ўқувчилари учун чиқарилаётган ўқув китобларида чоп этиб келинмоқда.

1980 йилдан бошлаб Қобул, Мозори Шариф, Жалолобод, Файзобод шаҳарларида уюштирилаётган ўзбек, пашту, дари, туркман тилларидаги мушоираларда фаол иштирок қилиб келмоқда. 1984 йилда Осимнинг илк шеърлар тўплами «Янги очилган гуллар» номи билан Қобулда чоп этилди. Унда шоирнинг инқилоб, дўстлик, меҳнатсеварлик, ватанпарварлик, афғон-совет дўстлиги ҳақидаги 30 дан ортиқ шеърлари ўрин олган.

Мазкур тўпламга Ёзувчилар уюшмаси бошқармаси томонидан битилган кириш сўзида ҳақли равишда таъкидланганидек, Осим шеърларида кучли ва эҳтиросли самимият мавжуд, Ватан ва халқ ишқи, тараққиёт ва инкишоф ишқи ўта кучли, самимий туйғулар билан тараннум этиладиким, бундай хусусият ўқувчилар томонидан юксак қадрланади.

Ориф УСМОНОВ.

* * *

Қуйида Осимнинг Алишер Навоий хотирасига бағишланган шеърини эътиборингизга ҳавола этамиз.

Абдусалом ОСИМ.

ШОҲСУВОР

Қайғудан тинч бўлса кўнглим, эрталаб вақти баҳор,
Соқилар бода тутиб, чалса муғаннийлар дутор.

Ҳар тарафда қилса булбуллар тараннум шавқ ила,
Чақнабон гул ҳам очилса ҳар томонда бешумор.

Боғ аро сарву санобар қоматин турса чекиб,
Ҳам раёҳин баргидин шабнам томиб турса қатор.

Осмонда бўлмаса бир заррача гарду булут,
Кўз карашма бирла хуршид айласа нурин нисор,

Най навосин бир томондан келса чўпонлар чалиб,
Бир томондан ҳам келиб турса навои обшор.

Шул замонда қоғоз-қаламни кўп адаб бирлан олиб,
Мир Алишер Навоий номини қилсам шиор.

Не учунким, ул киши фахру ҳашамга эгадур,
Ҳам фазилат дунёсида соҳиби кўп эътибор.

Тўғри айтсам, шеърият дунёсида кўп оз эрур,
Мир Алишер Навоийдек кишида иқтидор.

Юз хилли ҳикмат билан орастадур ҳар бир сўзи,
Хоҳки рамзий бўлса, хоҳ таърифи холу хати ёр.

Гулшани девонини бир сайр агар этса кўнгул,
Жовидон сайқал топиб бўлгай сафо оинавор.

Мўъжиза, деб иддао этсам сўзин, айб этмангиз,
Шу учун шеърин унутмас ушбу лавҳи рўзгор.

Тўти табъи-е навога бошласа эрди агар,
Қумри-ю булбулни гулшанда қиларди шармисор.

Ўзбеки маърифимизга ул кишидур бир стун,
Ҳам қилар маърифи тожик хизматига ифтихор.

Айлабон такя адолат деворига шон-ила,
Эрди ўз асрида, ал-ҳақ, бир атоқли мусташор.

Кўп сафотинат бўлиб, табъиз ила душман эди,
Олдига фарқсиз эди тожик ила турку тотор.

Шу сабабдин ул кишининг мактабин пайравлари,
Ҳар биридир маъдилат[1] майдонларида шоҳсувор,

Суянчиғи эрди илму муддаоси — нашри илм,
Шул сабабдин ҳар ишидур бир муборак ибтикор,

Ўйлабон ҳар бир сўзига кенг назар қилса киши,
Қудрати илмин билар, бўлса ўзи гар ҳушёр.

Васфининг шарҳига қодир бўлмади ушбу қалам,
Шу сабабдан айладим сўзимни ҳадсиз ихтисор.

Гарчи Осимдир муқассир,[2] сиз магар айб этмангиз,
Не учунким, етмагай ҳар шоҳсувор несувор[3].

1. Маъдилат — адолат.

2. Муқассир — айбдор.

3. Охирги сатрда шоир ўта камтарлик ила Навоийни «шоҳсувор», ўзини эса «несувор», яъни «пиёда», «ғариб» деб таърифлаган.

РИВОЯТ

ОДАМИ ЭРСАНГ...

Шоир Мир Алишер Навоийнинг ёши бир жойга етганда, кўнгли ҳажга боришни истаб қолибди. Юрт султони, дўсти Ҳусайн Бойқаро билан хайрлашиб кетиш мақсадида унинг ҳузурига келибди. Подшо:

— Сиз ҳажга бориб келган кишилардан кўпроқ савоб ишлар қилган мўътабар зотсиз, — деб рухсат бермабди. Султонга нима деб жавоб қайтаришни билмай, Алишер Навоийнинг тозаям боши қотибди.

Орадан бир йил ўтибди. Мир Алишер яна ҳажга кетиш ҳаракатига тушибди. Сафари олдидан дўсти султон Ҳусайн билан кўришиш учун саройга келибди:

— Сиз билан хайрлашиш учун келдим, — дебди у. Ҳусайн Бойқаро юртнинг нотинчлиги, улус орасида норозиликлар кучайиб кетганлигини айтиб:

— Сизсиз улусни бошқариш қийин. Аъёнларга ишониб бўлмайди, пайимни қирқиш мақсадида бўлади. Дўст деб билсангиз, мени ёлғиз ташлаб, ҳеч қаёққа кетмангиз, — деб илтижо қилибди.

Ҳазрати Алишер Навоий нима дейишни билмабди. Ҳажга жўнаб кетаверай, деса, юртнинг султони, ёшликдан бирга ўсган дўсти борманг, деб қаршисида туриб, ялиниб-ёлворяпти. Шоир бу гал ҳам сафардан қолибди. Лекин «келаси йил Наврўзи оламда албатта сафарга отланаман» деб кўнглига тугиб қўйибди. Бу орада қиш чиқиб, баҳор сепини ёйиб кириб келибди. Ҳамма ёқни наврўзи олам эгаллабди. Алишер Навоий: «Султон жавоб берса ҳам, бермаса ҳам албатта жўнаб кетаман», дебди ўзига ўзи. Подшо хафа бўлиб қолмасин, деб унинг ёнига борибди.

— Жўнашингиз аниқми?— деб сўраб қолибди Ҳусайн Бойқаро.

— Ҳа, бу гал сафардан мени ҳеч ким қайтара олмайди. Ҳатто сиздек азиз дўстиму, юрт султони ҳам.

— Ундай бўлса мен розиман. Майли, дўстим, ҳажга борсангиз бора қолинг. Менинг учун ҳам зиёрат қилинг. Зиёратингиз қабул бўлсин, — деб фотиҳа тортибди. Кейин: — Кетишингизни ҳеч ким билмасин. Тунда яширинча йўлга отланинг, — дебди.

Алишер Навоий дўсти билан хайрлашиб, уйига қараб жўнабди. Кўчасининг бошига етай деганда унга бир йигит ҳамроҳ бўлибди. Бу йигит, шоирнинг шоири ўзига ўхшаган камбағал етим-есирларга ёрдам қўлини чўзажаклигини кўп эшитган экану аммо ўзини кўрмаган экан. У шоирга салом бергач:

— Сиз ҳам ўша ёққами?— деб сўрабди.

— Ўша ёғингиз қаёқ?

— Қаёққа бўларди, Алишер Навоий ҳазратларининг уйига-да, — дебди йигит, аммо гапидан тўхтамабди. — Мен қишлоқда тураман. Эшитишимча, Алишер Навоий деган киши машҳур шоир, подшоликнинг каттаси бўлса ҳам биздақа ғариб-бечораларга нафи кўп тегиб турар экан. Шу кишидан паноҳ излаб бу ерларга келдим. Энди билсам бу ерга келиб хато қилибман.

— Нега? — деб сўради ҳазрат.

— Э, сиз сўраманг, мен айтмай. Ҳали эшитмадингизми? Шоиримизнинг ҳажга боргилари келиб қолибди. Билмадим, бу ёғи нима бўларкан?

Алишер Навоий йигит билан гаплашиб уйига етиб қолганини пайқамай қолибди. Не кўз билан кўрсинки, ҳовлиси одамга тўлиб кетибди. Бу ерда шоирлару ҳофизлар, машшоқлару хаттотлар, китоб битарлару тоштарошлар, наққошлару мунаққидлар сингари дўстларидан ташқари новвою ошпазлар, боғбону темирчилар, аравакашлару ҳаммоллар, хуллас шоирни билган, таниган борки, ҳаммаси ҳозиру нозир эмиш.

— Ана, ҳазратнинг ўзлари келиб қолдилар!— деб ҳамма унга йўл берибди. Ҳалиги йигит ҳамроҳи Алишер Навоий эканлигини билиб, ҳайратдан ёқасини ушлаб қолибди.

Ҳазрат ҳовлисига тўпланган кишиларни кўриб ҳайрон бўлибди-да:

— Тинчликми ўзи? — деб сўрабди шогирдидан.

— Тинчликка-ку, тинчлик, — деб жавоб берибди у.

— Бўлмаса бунчалик кўп кишиларнинг шоир кулбасига ташриф буюриши ва алар юзига ташвиш аломатлари соя солишининг боиси не? — деб сўрабди Навоий.

— Буни аларнинг ўзларидан сўрасангиз, — деб жавоб берибди шогирди.

Бу савол-жавобдан воқиф бўлиб турганлардан бири:

— Бизни ташлаб сафар ихтиёр қилганингиз ҳақидаги миш-мишлар тўғрими, ҳазратим? — деб сўраб қолибди.

Шоир унга нима деб жавоб қайтаришини билмабди. Ҳа, сафарга отланганман, деб айтай деса, турган халойиқдан хижолат бўлибди, йўқ, деб айтай деса ёлғон сўзлашдан қўрқибди. Уйига келганларга қараб, бошини эгиб, жим тураверибди. Шунда шогирдларидан бири:

— Халойиқ, эшитмадим деманглар, эшитмаганинг бўлса эшит, ҳазратим эртага тонг саҳарда дўст-ошноларига ҳам билдирмай сафарга жўнаб кетадилар, — дебди.

Ҳамма томондан шов-шув кўтарилибди.

— Ҳазратимни бу йўлдан қайтармоқ лозим. Алишер Навоийсиз ҳолимиз не кечади? — деб бири айтса, иккинчиси:

— Нима бўларди, юрт тинчлиги бузилиб, яна ноҳақ қон тўкилишлар бошланади, — дебди. Гапга шоирнинг кекса дўсти меъмор Биноий аралашибди:

— Ҳазрат, сафар ихтиёрини тарк этинг. Сизсиз ҳолимиз забун бўлади: ариқлар қазилуви, бинолар қурилиши тўхтаб қолади. Эл боши ғалаён, тўс-тўполондан чиқмайди.

Унинг сўзини бошқаси илиб кетибди:

— Улус масжид деса масжид солдирдингиз, мадраса деса мадраса қурдирдингиз. Сиз бино қилдирган бу ҳаммомлар, кўприклар, ариқлар, ҳовузлар, боғу роғлар, кутубхоналар, савобнинг ўрнини босолмайдими? — дебди кекса темирчи. Яна бири:

— Сиз етимларга — ота, уйсизларга — уй, сувсизларга — сув бўлдингиз, сизнинг раҳм-шафқат, мурувватингиздан одамларгина эмас, жониворлар, ҳатто ҳашаротлар ҳам баҳраманддирлар. Шунинг ўзи савоб, — деган экан, чор атрофдан:

— Тўғри айтдингиз, отахон! — деган сўзлар ёғилибди.

— Деҳқон бобо ҳақ гапни айтдилар. Ахир ўзингиз:

Одами эрсанг демагил
 одами,
Оникsurvey йўқ халқ ғамидин
 ғами,

демаганмидингиз?! Ҳа, сиз ўзингизча сафар ихтиёр қилган бўлсангиз, улус буни кечиктириш ё қолдиришингизни ўтинади.

Алишер Навоий ўйлаб-ўйлаб ҳажга бориш ниятини кечиктиришга қарор қилибди. Одамлар буни эшитиб шоду хуррам бўлиб, уй-уйларига тарқалишибди. Ҳалиги қишлоқдан келган йигитни ҳазрат ўзига фарзанд қилиб олибди.

АССАЛОМУ АЛАЙКУМ, МУСТАҚИЛ ЎЗБЕКИСТОН!

Ўзбекистон овози

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг бош нашри

РЎЗНОМА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 170 (21. 037) 1991 йил 1 сентябрь, якшанба

АХБОРОТ

ЎН ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ НАВБАТДАН ТАШҚАРИ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИ

И. А. КАРИМОВ нутқи

«Совет Ўзбекистони»нинг янги номи— «Ўзбекистон овози»

Муштарийларнинг севимли рўзномаси, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг бош нашри— «Совет Ўзбекистони» ўзининг 73 йиллик шонли тарихига эга. Ана шу йиллар ичида унинг мундарижаси, мазмуни давр руҳи талабларига монанд равишда ўзгариб борди, Ўзбекистондаги барча соҳа кишиларининг чинакам минбари, яқин дўсти, маслаҳатгўйига айланди. Хусусан, 1918 йилда «Иштирокиюн», 1920 йилга келиб «Қизил байроқ», сўнг «Туркистон», республикамиз ташкил топган кун шарофати билан «Қизил Ўзбекистон», 1964 йилдан эса «Совет Ўзбекистони» бўлиб чиқа бошлади.

Жуда кўп муштарийларнинг таклиф ва истаклари ҳамда рўзнома муҳарририяти жамоасининг қалб амрига мувофиқ шу йил 1 сентябрь — Ўзбекистон мустақил республика деб эълон қилинган тарихий кундан бошлаб рўзнома «Ўзбекистон овози» бўлиб чиқа бошлади. Бу — ҳаёт, республикамизда юз бераётган жўшқин ўзгаришларнинг инъикосидир.

«Ниятимиз — рўзномамизнинг мундарижаси ва мазмунига янги давр руҳини сингдириш, уни янада халққа яқинлаштириш, чинакам халқ овозига айлантиришдир, — дейилади таҳририят ҳайъатининг муштарийларга мурожаатида. — Ҳозирги мураккаб шароитда халқни ижтимоий ҳимоялаш партиямизнинг бош муддаосидир. Зеро, халқ режалари — партия режаларидир. Уларни амалга ошириш учун ҳаммамиз бир ёқадан бош чиқариб, енг шимариб, аҳиллик, ҳамжиҳатлик билан ишлайлик. Бу — Ўзбекистоннинг ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий мустақиллигини тўла-тўкис таъминлаш гаровидир.

Кимки, Совет Ўзбекистони»га 1992 йил учун обуна бўлишга улгурган бўлса, хавотирликка тушмасин. Улар келаси йилдан ўша рўзномани, яъни «Ўзбекистон овози»ни мунтазам олаверадилар».

«Қишлоқ ҳақиқати» жамоаси отахон рўзноманинг барча ижодкорларига республикамиз мустақиллигини мустаҳкамлаш учун олиб бориладиган улуғ ишда муваффақият, ижодий ютуқлар тилайди.

«Белбоғлиқ болалар» — Ўрта Чирчиқ районидаги кашшофлар уйида ташкил этилган доирачилар дастаси ана шу ном билан аталади. Халқимиз бел боғлади сўзини мардлик, тантилик, олижаноблик, паҳлавонлик сўзлари билан ёнма-ён қўяди. Доира элни қувончга—тўйга, яхшиликка чорлайди. Номингиз ҳамроҳингиз бўлсин, ёш доирачилар!

Р. АЛЬБЕКОВ олган сурат.

«ЧАМАН» САФАРИ

В. И. Ленин номидаги республика кашшофлар ва ўқувчилар саройининг «Чаман» ўзбек фольклор-этнографик дастаси бир неча йилдирки болалар бадиий ҳаваскорлик кўрик-конкурсларида муваффақиятли иштирок этиб келмоқда. Ёш санъаткорлар шу йил июнь ойида Тошкентда бўлиб ўтган Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон ҳаваскорларининг «Болалар овози» дўстлик фестивалида биринчи ўринни эгаллаб, Бутуниттифоқ кашшофлар оромгоҳи —Артекка йўлланма билан тақдирланишган эди. Улар 7 сентябрдан 10 октябргача бу ерда ўтказиладиган Бутуниттифоқ болалар маданият ва спорт фестивалида иштирок этишади.

Тошкентлик истеъдод эгалари бу масъулиятли синовга пухта ҳозирлик кўришди. Болалар жамоасининг бадиий раҳбари ва балетмейстери, Бутуниттифоқ халқ дасталари конкурси совриндори Азим Азизов бошчилигида «Қўшиқлар ва рақслар гулдастаси» деб номланган махсус мусиқавий-хореографик дастур тайёрланди.

Муҳаррир
Н. ЁҚУБОВ.

Ўзбекистон Савдо вазирлигининг

ЖУМҲУРИЯТ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Савдо билим юрти юқори малакали **«Сотувчи»** ва **«Назоратчи-кассир»**ларни икки йўналишда тайёрлайди:

Баққоллик, қандолатчилик, гастрономия, гўшт-балиқ ва сут маҳсулотлари бўйича;

газлама, тикув буюмлари, пойабзал, трикотаж, атторлик, атир-упа-элик, маданий-маиший ва хўжалик моллари.

Билим юртига Ўзбекистон шаҳар ва қишлоқларида истиқомат қилувчи, 25 ёшгача бўлган ўрта маълумотлилар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Ўқувчиларга ойига 80 сўм стипендия берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси Тошкент шаҳрининг илғор дўконлари: **Бош универсал дўкони — «ГУМ», Универсам**ларда ўтказилади.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар совет савдо техникумининг охирги курсига ўқишга кириш ҳуқуқига эга бўладилар.

Билим юрти қошида ётоқхона мавжуд. Ўқиш муддати — 3,5 ой.

— Ноозиқ-овқат (саноат товарлари) сотувчиси ва ҳисобчи-текширувчилар. Ўқиш муддати — 3 ой, 6 ой.

— Озиқ-овқат моллари сотувчиси ва ҳисобчи-текширувчилар. Ўқиш муддати — 3 ой, 6 ой.

— Қандолатчилик ва ошпазлик. Ўқиш муддати — 4 ой, 11 ой.

— Музқаймоқ ишлаб чиқариш. Ўқиш муддати — 6 ой, 3 ой.

— Савдо автоматларини тузатиш. Ўқиш муддати — 8 ой.

— Ҳисобчи-бухгалтерлар. Ўқиш муддати — 1 ой.

— Безакчи-декораторлар. Ўқиш муддати — 2 йил.

Курсларни битирганларга гувоҳнома ва дипломлар берилади.

Шунингдек билим юрти қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ҚЎШИМЧА

қабул эълон қилади

муз қаймоқ ишлаб чиқариш: Ўқиш муддати 6 ой, 3 ой.

безакчи декоратoрлар: Ўқиш муддати 2 йил.

Курсларни битирганларга гувоҳнома ва дипломлар берилади.

Машғулотлар гуруҳлар тўплангандан сўнг бошланади.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: билим юрти директори номига ариза, маълумоти тўғрисида ҳужжат (асли), турар жойидан маълумотнома, таржимаи ҳол, 086/У шаклдаги тиббий маълумотнома, 3x4 см. катталикдаги 5 дона фотосурат, вилоят ёки район савдо бошқармасидан йўлланма, ихтиёрий пуллик курсларга кирувчилар нақд пул билан ҳужжат топширадилар.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: 700173, Тошкент шаҳри, Акмал Икромов ноҳияси, Собир Юсупов кўчаси, 3-уй (13, 70, 116«э» автобуслар, 45-маршрут таксининг «Тез ёрдам клиникаси» бекати).

Телефонлар: 75-35-86, 75-35-92.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

6 СЕНТЯБРЬ ЖУМА

● УзТВ I

8.00 «АХБОРОТ».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «Олатов жилолари», «Кунгурлик мусаввир». Телефильмлар.
9.00 «ЖАНГОВАР МАШИНА ЭКИПАЖИ». Бадиий фильм (Одесса киностудияси).
10.05 «Замандас» (қозоқ тилида).
11.05 «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. «НИШОНА».

* * *

18.00 ЯНГИЛИКЛАР.
18.10 «Ксюша ва Компьюша ҳақида». Мультфильм.
18.30 «ЗАМИН САХОВАТИ».
19.00 «Китоб ва китобхон». Алишер Навоий асарларининг нашр этилиши ҳақида.
19.30 «АХБОРОТ» (рус тилида).
19.50 «Бир ҳарф ўқитмиш ранж ила...». Адабий кўрсатув.
20.30 Москва. «ВРЕМЯ».
21.10 Биржа янгиликлари.
21.25 Эркин Раҳимов ва Гулчеҳра Тошпўлатовалар концерти.
22.00 «АХБОРОТ».
22.25 «ДЕҲҚОН ВА ЗАМИН». Мирзачўлни ўзлаштиришга киришилганлигининг 35 йиллигига бағишланган махсус кўрсатув.
23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.05 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
19.00 «ПУЛЬС». Хабарлар.
19.10 Кичик концерт.
19.30 ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР ЭКРАНИ. Кинокўрсатув.
20.15 Биржа янгиликлари.
20.30 Москва. «ВРЕМЯ».
21.10 «КИНОНИГОҲ».

● МТ — «ОРБИТА-4»

6.00 «ТОНГ».
8.35 «...16 ЁШГАЧА ВА УНДАН КАТТАЛАР».
9.20 «ГАРДЕМАРИНЛАР, ОЛҒА». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия.
10.35 «МОСКВА ВА ЛОНДОНДАГИ ИККИ ОИЛА ҲАЁТИДАН БИР НЕЧА ЭПИЗОДЛАР». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.
11.30 ТСН.
11.45 Тижорат кундалиги.
12.00 «ПАРАДИЗ-КОКТЕЙЛЬ».

* * *

14.35 ТСН.
14.45 «Ғолиблар».
15.35 «Операда ўйнаймиз». Н. Мусоргский. «Болалар».
16.00 «Ён дафтар».
16.05 «ИНСОН ВА ҚОНУН».
16.50 «ШЕРИК».
17.20 ХОККЕЙ. Канада кубоги. СССР—ФИНЛЯНДИЯ терма командалари. Танаффус пайтида (18.00) — ТСН.
19.30 «Ер она — масканимиз». Телевизион фототанлов.
19.35 «ВИД» таништиради: «Мўъжизалар майдони».
20.30 «ВРЕМЯ».
21.10 «ВИД» таништиради.
00.25 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
00.45 ХОККЕЙ. Канада кубоги. СССР—ФИНЛЯНДИЯ терма командалари.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»
(«Сельская правда»)
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском языке.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Масъул котиб — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими— 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими —32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими —32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими —32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 33-54-33. 32-56-36, Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Безатиш бўлими—32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. 700.000 Тошкент шаҳри. Ленинград кўчаси, 32. Нашр кўрсаткичи— 64.602, 68.753 нусхада чоп этилади. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 20.30 Буюртма № 5989.